

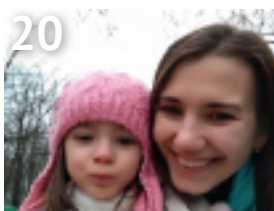
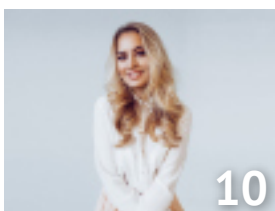
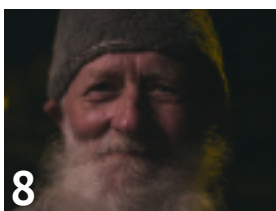
Charita

Časopis Slovenskej katolíckej charity

NENECHAJME NÁDEJ VYHASNÚŤ

ČÍSLO 3 // ROČNÍK XXVIII. // DECEMBER 2020

4 AKTUALITY

8 **TÉMA** NENECHAJME NÁDEJ VYHASNÚŤ
Pomoc je najkrajší darček

10 **ROZHOVOR** S BARBOROU KRAJČIROVOU
Nikdy by sme nemali byť sami

12 **ROZHOVOR** SO ZINOU HALAŠOVOU
Byť tu pre nich a nie pre seba

14 **DIECÉZNE CHARITY** ARCIDIECÉZNA CHARITA KOŠICE
Charita nachádza cestu, ako pracovať s deťmi, ktoré nemajú prístup k online vzdelávaniu

16 **DIECÉZNE CHARITY** ARCIDIECÉZNA CHARITA KOŠICE
Deti z miestnej osady v Sečovciach spoločne s umelcami premieňali svoje pocity na umelecké diela

17 **DIECÉZNE CHARITY** SPIŠSKÁ KATOLÍCKA CHARITA
„Aj to zlé, čo príde, nás môže očistiť“

18 **PROJEKT** MIND
Za každým migrantom a utečencom je ľudská tvár a jedinečný príbeh

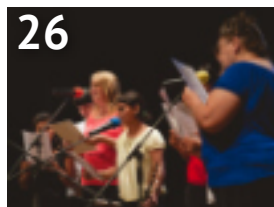
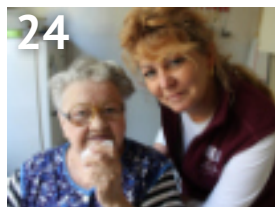
20 **PROJEKT** HUMANITÁRNA POMOC
Projekt pomoci „zabudnutým“ na Ukrajine

22 **PROJEKT** ADOPCIA NA DIAĽKU®
Rok naplnený vďačnosťou a 5 000 príbehmi

24 **DIECÉZNE CHARITY** DIECÉZNA CHARITA ŽILINA
Strieborné vlasy a srdce zo zlata

25 **FARSKÁ CHARITA** NOVÉ MESTO NAD VÁHOM
Charita v Novom Meste nad Váhom pomáha z dvojizbového bytu

26 **DIECÉZNE CHARITY** GRÉCKOKATOLÍCKA CHARITA PREŠOV
Charita v Novom Meste nad Váhom pomáha z dvojizbové

@CaritasSlovakia

@caritas_slovakia

Slovenská katolícka charita (SKCH) poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmysľanie.

Pre viac informácií: info@charita.sk, www.charita.sk

Adresár SKCH

Sekretariát Slovenskej katolíckej charity

Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
E-mail: sekretariat@charita.sk
www.charita.sk
IBAN SK37 0900 0000 0001 7687 5345
Slovenská sporiteľňa

Bratislavská arcidiecézna charita

Adresa: Krasinského 6,
821 04 Bratislava
Tel.: 02-442 50 374
E-mail: charitaba@charitaba.sk
www.charitaba.sk
IBAN SK92 3100 0000 0040 1007 8918
Prima banka

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax.: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
www.charitabb.sk
IBAN SK23 0200 0000 0007 3684 1312, VÚB

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Kósu-Schoppera 141/22,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.sekretariat@gmail.com
www.charitaroznava.sk
IBAN SK92 0200 0000 0000 1813 7582, VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Slovenská 30,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 500, Fax: 053-4424 500
E-mail: caritas@caritas.sk
www.caritas.sk
IBAN SK28 0200 0000 0000 2963 4592, VÚB

Trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: sekretariat@charitatt.sk www.charitatt.sk
IBAN SK71 7500 0000 0040 0829 7855, ČSOB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317, Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk www.charita-ke.sk
IBAN SK52 7500 0000 0005 1302 6193, ČSOB

Gréckokatolícka charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970, Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
www.gkcharita-po.sk
IBAN SK18 7500 0000 0040 0842 5976, ČSOB

Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

Adresa: Dominikánske nám. 2/A, 040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
E-mail: eparchialnacharitakosice@gmail.com
charita.grkatke.sk
IBAN SK77 3100 0000 0043 5022 8409
Prima banka

Diecézna charita Žilina

Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
www.charitaza.sk
IBAN SK31 0900 0000 0004 2470 2305
Slovenská sporiteľňa

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 949 01 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: sekretariat@charitanitra.sk
www.charitanitra.sk
IBAN SK42 0200 0000 0006 9194 3162, VÚB

Nenechajme nádej vyhasnúť

Nádej bola aj súčasťou života nedávno zosnulého prezidenta Slovenskej katolíckej charity Mons. Štefana Sečku, keď sa stal biskupom v roku 2002 a mal nádej, že náboženský život sa bude rozvíjať. A bola to radostná nádej. Ako si na otca biskupa spomíname, sa dozvieme na nasledujúcich stranách.

S nádejou v očiach sme aj predposledný novembrový víkend upierali oči na našich dobrovoľníkov a zamestnancov charity, ktorý sa už po ôsmy raz zúčastnili najväčšej potravinovej zbierky vo viac ako 153 predajniach Tesco, aby pomohli ľuďom v núdzi.

A nádej je aj hlavným mottom našej vianočnej kampane. **Pridajte sa k nám a darujte ľuďom v núdzi ten najkrajší vianočný darček** – symbolickú zápalku, ktorej oheň znamená nádej na nový domov, bezpečie a vieru, že sa všetko na dobré obráti. Nech majú pocit, že aj počas najkrajšieho sviatku v roku sú ľudia, ktorí nenechajú ich nádej nikdy vyhasnúť. Viac informácií o pomoci ľuďom v núdzi nájdete na www.charita.sk.

V mene všetkých zamestnancov charity Vám želim požehnané Vianoce plné úprimných objatí a nikdy nevyhasínajúcej nádeje.

Monika Molnárová
manažérka pre komunikáciu a PR

Partneri:

Medialni partneri:

VYDÁVA: Sekretariát slovenskej katolíckej charity; IČO 00179132; ADRESA REDAKCIE: Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/5443 1506, e-mail: sekretariat@charita.sk; SPOLUPRACOVALI: Monika Molnárová, Monika Čopíková, Ján Košta, Mária Hvozdíková, Silvia Hrabčáková, Alžbeta Šutková, Martina Borčíková, Zdenka Lukáčiková, Darina Kvetanová, Veronika Futejová; OBÁLKA: Michal Hudec; FOTO: archív SKCH, DCH a ADCH, MAYER McCANN, Michal Hudec, Združenie Art Aktivista, Jana Čavojská, Caritas Donetsk, Darina Kvetanová; GRAFICKÁ ÚPRAVA: Ivan Duda; JAZYKOVÁ KOREKTÚRA: Monika Čopíková; VÝROBA: ALFAPRINT, s.r.o.; REGISTRÁCIA MK SR EV 3635/09, ISSN 1338-1504.

Časopis je nepredajný, vychádza trikrát do roka vďaka darcom Slovenskej katolíckej charity.
Jeho vydávanie môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na číslo účtu: SK 37 0900 0000 0001 7687 5345, v. s. 140.

Dobrovoľník Trnavskej arcidiecéznej charity spustil projekt na pomoc seniorom Pošli dobro

Domy sociálnych služieb sú opäť v karanténe a ich obyvatelia zostali odrezaní od okolitého sveta. Prišli tak o viaceré obľúbené aktivity za bránami zariadenia. Partia mladých ľudí sa preto rozhodla spríjemniť im toto obdobie a začala písať listy. Za myšlienkou stojí dobrovoľník Trnavskej arcidiecéznej charity Ján Cipár (19). „Počas prvej vlny pandémie som videl, ako ľudia nakupovali potraviny pre seniorov. Aj ja som si povedal, že by bolo dobré niečím ich potešiť“ vysvetľuje myšlienku projektu, ktorý nazval Pošli dobro. Čoskoro do neho zapojil aj kamarátov a dnes je ich asi 50. „Máme od 15 do 30 rokov, sú medzi nami stredoškóľáci, vysokoškóľáci aj pracujúci ľudia.“ O čom seniorom píšete? „Ja osobne chcem adresáta potešiť, povedať mu, že aj my, mladí, prežívame náročný čas, no zvládneme to. Do listu napíšem vtip, aby som ho rozveselil, alebo hlbšiu myšlienku a prezradím aj niečo o sebe,“ hovorí Ján. Dobrovoľníkov vraj poteší, keď dostanú odpoveď, nie je to však podmienkou. V kútiku duše však veria, že aj vďaka tomuto nápadu vzniknú priateľstvá, ktoré sa zhmotnia aj do osobného stretnutia. Ján si myslí, že by im spolu mohlo byť veselo, keďže viacerí z mladých dopisovateľov hrajú na hudobný nástroj.

Autor: Darina Kvetanová

Zbierka školských pomôcok vyčarila radosť našim deťom

Jarná pandémia koronavírusu nám vyhnala deti zo škôl a nedovolila ukončiť školský rok tak, ako sme zvykli po minulé roky. V Charite sme sa preto obávali, ako dopadne tohtoročná Zbierka školských pomôcok – no zbytočne! Jedenásty ročník zbierky nám ukázal, že v pomoci nikdy nie sme sami. Deti z detských domovov, krízových zariadení a sociálne slabých rodín získali zásobu farbičiek, zošitov a školských tašiek od nespočetného množstva darcov. Môžu sa vzdelávať bez ohľadu na to, z akého prostredia pochádzajú. Svoje miesto na školských laviciach si našlo rekordných 55 000 školských pomôcok, medzi nimi nové, ale aj staršie a už používané pomôcky, a vo finančnej zbierke sa spolu vyzbieralo viac ako 7 500 eur. Veľmi nás potešila najmä vysoká účasť detí, ktoré sa do zbierky zapojili. Školské pomôcky odovzdávali spolu s rodičmi, triedou alebo celou školou. Na Spojenej škole sv. Františka Assiského v Malackách sa každá z 28 tried a 3 zborovní stali dokonca patronátom niektorého dieťaťa z charitného detského domova s ťažkým osudom, a tomu darovali plnú školskú tašku.

Tablety a notebooky od vás a Dobrého anjela

V Charite veríme, že vzdelanie je cestou, ako sociálne rozdiely vyrovnávať a začleňovať aj marginalizované skupiny. Práve dištančná výučba však ukázala, že ani vzdelanie nie je dostupné všetkým rovnako. Zbierku školských pomôcok sme preto tento rok rozšírili o zbierku elektroniky a vyzvali sme vás k darovaniu použitých, no stále funkčných notebookov a tabletov. Výzva vás nenechala chladnými a do zbierky sa zapojili tak niekoľkí jednotlivci ako i firmy. Súbežne s našou zbierkou prebiehala aj zbierka tabletov pre deti z Dobrého anjela, ktorú spustila známa novinárka Zuzana Kovačič Hanzelová. Zo zmienenej neziskovej organizácie, pomáhajúcej rodinám trpiacim rakovinou, sa nám ozvala Ľudmila Kolesárová a ponúkla nám prerozdelenie nazbieraného daru. Cesta dobrá je niekedy nevyspytateľná! Ďakujeme všetkým, ktorí ste nám aj tento rok pomohli prispieť k pozitívnej zmene a aspoň čiastočne vyrovnat šance na vzdelávanie našich školákov. Darmi zo zbierky sme podporili rodiny s viacerými deťmi, deti s jedným rodičom a rodiny v hmotnej núdzi. Vďaka vám a pomoci Dobrého anjela.

Charitatívny galavečer pre Deti môjho srdca

Večer 12. septembra ste spolu s nami boli svedkami toho, že vysnené sa môže stať skutočnosťou. V Grand Hoteli Praha v Tatranskej Lomnici prebehol slávnostný charitatívny galavečer pod názvom „Deti môjho srdca“, ktorý usporiadala Zuzana Kriššáková. Venovaný bol zdravotne ťažko postihnutým deťom, o ktoré sa stará Spišská katolícka charita v Dome charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi. Výťažok zo zakúpených vstupeniek a honorár, ktorého sa účinkujúci vzdali v prospech detí, poslúžili na pomoc zariadeniu a kúpu daru, ktorý si riaditeľka pre domov už dlho želala. Deti z detského domova sú kvôli svojmu zdravotnému stavu odkázané na časté návštevy doktora a zdravotné vyšetrenia. Osobný automobil je tu preto veľkou pomocou. Počas večera prebehlo symbolické odovzdanie daru a o asi mesiac neskôr k jeho prijatiu. Automobil osobne prevzala riaditeľka Domu charitas sv. Jozefa, Alexandra Hovancová, ktorá neskrývala veľkú radosť a dojatie.

Prispieť do veľkej potravinovej zbierky môžete až do Vianoc

Jedlom na stôl tým, ktorí sa ocitli vo finančnej tiesni, pomôžeme aj tento rok vo veľkej potravinovej zbierke, ktorá prebieha v spolupráci s obchodným reťazcom Tesco. Tentoraz až do Vianoc! Vložiť „pomoc“ do svojho nákupného košíka môžete vo vybraných 153 predajniach Tesco po celom Slovensku do 3. decembra alebo nákupom online cez e-shop Tesco Potraviny Domov až do 24. decembra. Po uzavretí zbierky nám Tesco navyše na podporu charitnej činnosti daruje financie vo výške 20 % z celkovej hodnoty všetkých vyzbieraných darov. Aká veľká bude táto pomoc, závisí aj od vás. Zapojte sa a pomôžte spolu s nami núdnym prežiť najťažšie zimné obdobie a vyčariť krajšie Vianoce. Aj malá pomoc má veľký zmysel.

Informácie o potravinovej zbierke s postupom, ako sa do zbierky zapojiť, nájdete na www.charita.sk/potravinova-zbierka/.

Pomáhame pri výučbe aramejštiny, rodného jazyka Ježiša Krista

Je dobre známe, že Ježiš Kristus hovoril aramejsky. Týmto jazykom stále hovoria Asýrčania, ale keďže neexistujú školy, ktoré by ho vyučovali, šíri sa len „ústnym podaním“. Existuje preto riziko, že sa na aramejský jazyk zabudne. Asýrčania boli totiž neustále predmetom utlačania a diskriminačných politík. Sú zbavení demokratických a ústavných práv v krajinách Blízkeho východu a ich počet v domovinách ako Sýria, Irak, Turecko, Irán a Libanon sa dramaticky zmenšil. Každý človek by mal mať právo učiť sa svoj materinský jazyk a my nechceme, aby tento historický jazyk, pre kresťanstvo tak významný, zanikol. Preto sme sa spolu s Konferenciou biskupov Slovenska rozhodli podporiť vzdelávací inštitút Olaf Taw a zakúpiť mu technické vybavenie na výrobu vzdelávacích materiálov vo forme rozprávok pre deti. Projekt, ktorého realizácia začala na jeseň, dopomôže k zachovaniu aramejského jazyka a šíreniu posolstva tolerance a rešpektu.

Mapovali sme utečeneckú krízu na Cypre

V rámci aktivít projektu MIND sme počas leta vycestovali na Cyprus. Cesty sa zúčastnili tri mladé novinárky, Sára Činčurová, Ivana Šalgová a Mária Kromková, a manažérka projektu MIND Irina Adamova. Cieľom bolo spoznať utečenecké tábory a pravdivo informovať o príbehoch migrácie na ostrove. Počas cesty navštívili novinárky aj cyperskú charitu. Jej úlohou v posledných rokoch je takmer výlučne pomoc utečencom, ktorí na ostrove uviazli. Mnohí z nich boli oklamaní sľubmi o štúdiu, práci či bezproblémovej ceste do ďalšej krajiny. To, že sa nachádzajú ďaleko od pobrežia pevninskej Európy, bez možnosti cestovať ďalej, bolo pre nich nemilé prekvapenie. „Sieť prevádzachov láka migrantov na severnú časť ostrova a po pristátí ich odvádza na miesta pracovného vykorisťovania,“ opisuje riziká Irina Adamova. Výsledkom cesty boli výstupy novinárov, nenahraditeľná osobná skúsenosť a nadšenie pre informovanie spoločnosti. „Po tejto novinárskej ceste sa zo mňa stala aktivistka, ktorá chce silou príbehu zmeniť svet k lepšiemu,“ prezradila nám v závere cesty Sára Činčurová. Veríme, že pohľad novinárov vnesie aj do našich srdiec viac súcitu voči tým, ktorí museli v ohrození života opustiť svoje krajiny a hľadať si nový domov. Mnohým sa ani po prekročení hranice EÚ nedostalo prijatia, bezpečia a nádeje. Tá je často, aj po niekoľkých rokoch čakania na vyjadrenie o azyle, v nedohľadne. Viac informácií o situácii utečencov na Cypre nájdete na www.cojedomov.sk.

Centrum Gift of Love v Ugande: Deti sa po 4 mesiacoch vrátili

Podarilo sa! Od miestnych úradov sme koncom septembra dostali povolenie na návrat detí do centra Gift of Love pod podmienkou, že všetci budú zdraví a otestovaní na koronavírus. Deti a zamestnanci prešli testom a všetky výsledky boli negatívne. Centrum má teda svoju „bublinu“ a deti pokračujú vo výučbe. Na dennom programe je doučovanie s učiteľkami zo škôlky. Rozdelili si vekové kategórie a doobeda ich vyučujú matematiku, angličtinu a ďalšie predmety. Áno, bežne učia iné a menšie deti ako týchto školákov, sú však veľmi šikovné. Vedia si udržať pozornosť pubertiakov aj detí z nižších ročníkov. Začiatky však dajú zabráť a štyri mesiace bez učenia je vidieť. Škôlka zostáva naďalej zatvorená, no postupne sa darí otvárať školy pre študentov končiacich základné a stredné školy. Aj dielne fungujú v obmedzenom režime. Tešíme sa aj z toho mála. Vrásky na čele nám ale robí obdobie dažďov a vznikajúce povodne. Rodinám z okolia centra voda zaplavuje chatrné obydľia – tukuly, a privalové dažde ničia to málo, čo si vybudovali. Tu chceme pomôcť čo najskôr. Pridajte sa k našej pomoci na www.postnakrabicka.sk.

Jesenná zbierka na charitu bude v kostoloch aj online

Jesenná zbierka na Charitu je celoslovenskou zbierkou vo všetkých kostoloch, ktorá sa tradične koná v 1. Adventnú nedeľu, v tomto roku teda 29. novembra. Financie zozbierané vo farnostiach majú pre činnosť jednotlivých diecéznych a eparchiálnych charít mimoriadny význam. Vďaka nim dokážu charity dofinancovať a skvalitňovať sociálne a zdravotnícke služby a zariadenia, ktorých prevádzka je finančne veľmi náročná. Vzhľadom k obmedzeným možnostiam účasti na bohoslužbách kvôli pandémie COVID-19 sa zbierka bude konať aj v online priestore. Na stránke www.charita.sk si tak môžete vybrať konkrétnu charitu, ktorej svojim finančným darom pomôžete a podporíte ju v poskytovaní pomoci aj v roku 2021.

Spomienka na drahého otca biskupa

V tichej modlitbe a slovách vďaky sa lúčime so zosnulým Mons. Štefanom Sečkom, spišským biskupom a prezidentom Slovenskej katolíckej charity, ktorého si Pán povolal ráno 28. októbra vo veku 67 rokov.

**„Každý, kto verí, nemôže len hovoriť, ale musí aj konať.
V rámci charity je veľa možností, ako to môžeme
skutkami dokázať; dobré slovo, povzbudenie alebo
trpezlivé vyjadrenie je tiež prejavom charity.“**

Mons. Štefan Sečka

Otec biskup bol prezidentom Slovenskej katolíckej charity od roku 2002. Pod jeho láskavým vedením sa Charita rozrastala v službách aj prijímateľoch pomoci. Naplno sa venovala ľuďom bez domova, rozvíjala domáce opatrovateľské a ošetrovateľské služby, budovala zariadenia pre ťažko chorých a seniorov a pomáhala núdzným aj v zahraničí. Biskup Sečka nebol ľahostajný voči utrpeniu za našimi hranicami. V roku 2010 po ničivom zemetrasení na Haiti zorganizoval celoslovenskú zbierku a krajinu aj osobne navštívil. Vždy nás podporoval v dlhodobej a systematickej pomoci, či už prostredníctvom Adopcie na diaľku® alebo centier pre deti v Ugande a Rwande, ktoré sú financované z každoročnej zbierky Pôstna krabička. Bojoval za Charitu a bojoval za lásku a opateru najmenších, chudobných, chorých a ublížených. Aj v ťažkých časoch pred desiatimi rokmi, keď hrozil zánik mnohých charitných diel.

Odpočinutie večné daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti, nech odpočíva v Tvojom svätom pokoji.

So spomienkou na stretnutie s drahým biskupom sa s nami podelili zamestnanci Charity.

Zaujímal sa o „svojich“ bohoslovcov, kňazov, rehoľné sestry i zamestnancov, oslovoval ich menom, vedel o ich radoostiach i starostiach, vždy s nimi prehodil pár viet, niekedy žartovných a v spišskom nárečí. Ako sa mu v posledných mesiacoch zdravie zhoršovalo, bolo o to viac vidno, ako veľmi mu na Charite záleží. Jeho zmysel pre povinnosť mu dával silu bojovať s chorobou, ktorú bral ako kríž, ktorý ho má zdokonaliť. Budem si určite pamätať svätú omšu, ktorú nám, členom Rady SKCH, slúžil 22. septembra tohto roku, keď bolo vidno, ako bojuje s ťažkosťami svojho zdravotného stavu, i tú o siedmej ráno na druhý deň, keď snáď prvýkrát v živote pár minút meškal. Všetko to obetoval za Charitu a „charitákov“, a za tých, ktorým Charita slúži. Nech mu je Pán, ktorého lásku hlásal a šíril, večnou odmenou.

Ing. Erich Hulman

generálny sekretár Slovenskej katolíckej charity

Modlil sa za ňu, za núdznych, slúžil na úmysel charity sv. omše a stále, keď sme sa rozišli, tak žehnal nielen mne a mojej rodine, ale aj charite. Ďakujem Vám za všetko. Chýbate mi, otec biskup Štefan.

PhDr. Ing. Pavol Vilček

riaditeľ Spišskej katolíckej charity

Biskup Štefan bol pre mňa predovšetkým človekom prijímajúcim všetkých s otcovským srdcom. Z jeho úst som po prvýkrát, ako nastupujúci riaditeľ, počul pojem „chariták“, ktorým pomenoval každého, kto svoje schopnosti, vedomosti, dary alebo čas venoval charitnému dielu. Nikdy nezabudol ďakovať, prosiť, modliť sa a obetovať sv. omšu za všetkých „charitákov“, nikdy nezabúdval na členov našich rodín, ktoré sa cez nás stali súčasťou charity. Som vďačný za jeho povzbudenie a príklad. Za to, že ma naučil nový pojem „chariták“. Ale hlavne za to, že tomuto pojmu dal nasledovniahodný obsah príkladom svojho života.

PhDr. Boris Hrdý

riaditeľ Bratislavskej arcidiecéznej charity

Pre mňa je nezabudnuteľný zážitok na stretnutí charít v našom pútnickom mieste Ľutina. Na tomto stretnutí bol náš pomocný biskup Mons. Milan Lach a o. biskup Mons. Štefan Sečka. Kam prišiel, s kým sa stretol, tomu podal ruku, či prihovoral sa vždy s úsmevom, srdečnosťou. Vtedy som si pomyslel, že to bola vynikajúca voľba, do tejto služby charity menovať biskupa, ktorý bol naozaj „srdcom chariták.“

O. PaedDr. Vasil Kormaník

duchovný otec v Gréckokatolíckej charite Prešov

Charita volá po spoločnej pomoci pre núdzných.

Pomoc je najkrajší darček

Aj vďaka vám meníme životy ľudí po celom Slovensku. Súčasná situácia a s ňou spojená kríza však zasiahla aj nás a rozohrala obavy, čo bude ďalej. Symbolom vianočnej výzvy je preto tento rok nádej. Nádej tak pre nás, že budeme môcť v pomoci pokračovať, a nádej pre núdzných, že ich plameň nevyhasne.

Vianoce sú obzvlášť vypätým obdobím pre všetkých, ktorí nemajú možnosť cítiť blízkosť, prijatie a teplo „rodinného krbu“ počas sviatkov radosti a pokoja. Úlohu ich rodiny či priateľov už viac ako 90 rokov na seba preberá práve Charita. Pápež František nám pripomína: „*Chudoba má tvár žien, mužov a detí.*“ Aj v našom okolí sú núdzni bojujúci každý deň o prežitie a trocha citu. Pomôcť im môžeme podporou vyše 300 služieb a charitných zariadení po celom Slovensku.

Chceme pomáhať, preto sme tu

V časoch, ktoré siahajú na istoty nás všetkých, je ťažšie myslieť na druhých. Zároveň však tento čas poskytuje šancu lepšie sa vcítiť do situácie núdzných. Tí často potrebujú to, čo je pre nás samozrejmosťou. Teplé jedlo, čisté oblečenie či akýkoľvek skutok lásky im pomôže vrátiť stratený pocit ľudskej dôstojnosti a dôveru v budúcnosť. Charitná práca nekončí jednorazovým gestom, ale pomáha dlhodobo núdznym postaviť sa opäť na nohy; ba viac. náš záujem a starostlivosť o ľudí s pohnutým osudom pokračuje ochotou kedykoľvek podať pomocnú ruku. Bez odsúdenia, aj po stý krát tej istej osobe. Slovom Sone Pobieckej, špeciálnej sociálnej pracovníčky: „*Služba ľuďom v núdzi znamená aj ponúknuť priateľstvo tým, ktorí priateľov nemajú, dôveru tým, ktorí ju už všade stratili a zmysel života pre tých, ktorí ho chcú ukončiť.*“ Uľahčujeme v bolestiach a, pokiaľ možno, núdzných sprevádzame k duchovnej obnove a tomu, aby raz už pomoc nepotrebovali. Nebyť modlitieb, darcov a obetavej služby zamestnancov a dobrovoľníkov charity, cesta viacerých by skončila omnoho skôr.

Pomoc, ktorá má cenu života

„Ležal som v kontajneri, keď sa pri mne pristavila jedna pani a prihovorila sa mi. Pýtam sa jej, my sa poznáme? Pokrútila hlavou, no pozvala ma do tohto centra a povedala, že spolu môžeme moju situáciu vyriešiť. A tak som prišiel.“ Miroslav žil 13 rokov bez strechy nad hlavou. Na ulicu sa dostal po rozchode s manželkou a po nezhodách s bratom, s ktorým žil v rodičovskom dome. Zachránila ho pracovníčka Stanka z charitného centra pomoci v Piešťanoch, ktorá ho presvedčila, aby sa z ťažkej situácie vymanil. *„Doslova ma postavila na nohy. Vedela, ako na mňa. Zo začiatku som všetko odmietal, nechcel som ísť na úrad, no presvedčila ma a o dve hodiny som bol naspäť aj so všetkými papiermi.“*

Piešťanské centrum pomoci – ako mnohé ďalšie, je ukryté medzi bytovkami pri železničnej stanici. Mnohí ľudia ani nevedia, čomu jednopodlažná budova slúži a ako veľmi je potrebná. Pre pár jedincov s pohnutým životným osudom sa však toto miesto stáva domovom. Aj pre Miroslava. Hoci dnes už má vlastné bývanie, v charitnom centre našiel rodinu a tú navštevuje vždy, keď je centrum otvorené. *„Našiel som tu druhý domov a pokoj, som vďačný za to, že sem môžem chodiť. Inak žijem život takého normálneho seniora. Chodím do mesta, starám sa o domácnosť a veľmi rád čítam. Teším sa zo života a aj dnes mi stačí málo.“*

Pomôžme spolu, aby charitná pomoc pretrvala

Obetavú prácu našich pracovníkov môžete podporiť práve teraz prostredníctvom kampane Nenechajme vyhasnúť nádej. Výťažok z kampane bude použitý na zveladenie charitnej činnosti zameranej na pomoc ľuďom a na podporu sociálnych a zdravotných služieb charity. Vaše dary zabezpečia pokračovanie prevádzky charitných zariadení po celom Slovensku a tým sa pripoja k záchrane a skvalitneniu mnohých životov, ktoré poznačila chudoba, choroba, osamelosť alebo predsudky.

Vianoce sú obdobím nádeje, ktorú so sebou prináša narodenie Božieho dieťaťa. Pomocou núdznym približujeme sa aj my ku Kristovi. Spoločne môžeme posilniť plameň, ktorý tleje z posledných síl, alebo škrtnúť zápalkou a rozhorieť nádej tam, kde už neraz vyhasla.

„Ďakujeme za každý váš príspevok a želáme Vianoce plné radosti a Božieho požehnania!“

Nenechajte nádej vyhasnúť. Darujte ju chudobným a núdznym cez Slovenskú katolícku charitu na číslo účtu SK37 0900 0000 0001 7687 5345, variabilný symbol 2266, alebo online cez www.charita.sk. Po zaslaní online daru získate odkaz so zápalkou s menom ako poďakovanie, ktorý môžete zdieľať cez sociálne siete. Veľmi nám to pomôže šíriť vianočné posolstvo nádeje. Ďakujeme za vaše štedré srdcia a želáme Vianoce plné radosti a Božieho požehnania.

Monika Čopíková

Slovenská katolícka charita
foto: MAYER McCANN

Nenechajme nádej vyhasnúť

Pridajte sa k nám a pomôžte.

 SLOVENSKÁ KATOLÍCKA Charita

Nikdy by sme nemali byť sami

Nádej je slovo, ktoré v sebe obsahuje svetlo. Svetlo, ktoré dokáže rozsvietiť aj najtmavšie kúty. Nádej by sme nemali strácať a keď ju strácame, mali by sme mať okolo seba ľudí, ktorí nám ju prinavrátia.

Mať rodinu okolo štedrovečerného stola, to je asi najčastejšie pranie týchto Vianoc. Pre Barboru Krajčírovú je to i spomalenie, zdravie a viac empatie do sveta. Ako si byť bližšími medzi blízkymi, nám prezradila úspešná moderátorka a mama dvoch krásnych detí.

Čo pre Vás znamenajú Vianoce?

Vianoce sú pre mňa už veľmi dlho o rodine. Je to základ na dobre fungovanie vzťahov a som nesmierne rada, že aspoň raz do roka si všetci pokojne sadneme, dáme si sviatočnú večeru, rozprávame sa a spomíname aj na našich blízkych, ktorí sa k nám k štedrovečernému stolu už nemôžu pripojiť. Je však jasné, že Vianoce sa v našich dušiach začínajú oveľa skôr. My doma začíname vždy v prvú adventnú nedeľu. Zdobíme byt, pripravujeme zoznam koláčikov, ktoré chceme stihnúť upiecť do Vianoc, a precitujeme naplno vianočnú atmosféru.

Popri Vianociach sa niekedy zabúda na dôležitosť adventného obdobia. Ako ho prežívate Vy?

Adventné obdobie je u nás doma o spomalení, aj keď mám pocit, že svet sa paradoxne vždy v tomto období veľmi zrýchli. Ulice sú plné ľudí, obchody praskajú vo švíkoch, no práve to spomalenie nám všetkým akosi uniká. Je to dobou, intenzitou našich dennodenných aktivít, asi sa niet prečo potom čudovať. Tieto Vianoce budú poznačené pandémiou koronavírusu, myslím, že to spomalenie príde automaticky. Uvidíme, ako ich budeme sláviť, pevne verím, že sa nám podarí vidieť najbližších aspoň na chvíľu bez toho, aby sme sa navzájom ohrozili na zdraví.

V tomto čase preukazujeme štedrosť blízkym a vieme sa pozrieť aj na človeka v núdzi. Aká pomoc je Vám najbližšia?

Pomoc je pre mňa samozrejmosťou. Či už v rámci najbližšej rodiny, posúvaním oblečenia, spotrebičov, nábytku... Ak viem, že niečo nepotrebujem, nevyhadzujem to hneď do koša, lebo iným to vie ešte poslúžiť. Ak odmietne rodina, vždy hľadám rodiny v núdzi, ktorým zabezpečím odvoz zdarma. Pomoc však nie je len o tom. Často zdieľam na sociálnych sieťach výzvy na pomoc, či už finančnú alebo materiálnu, rôznym charitatívnym združeniam, ale aj jednotlivcom, ktorí väčšinou vykonávajú zbierky pre svoje deti. No a v neposlednom rade pomáhame s manželom aj finančne.

Stretli ste sa niekedy aj s dobrovoľníctvom? Či už vo Vašej rodine, medzi známymi alebo v osobnom živote? Ak by ste si mohli vybrať rolu dobrovoľníka, čo by to bolo?

Dobrovoľníctvo je zaslúžilá činnosť. Ako študenti sme chodili pomáhať zbierať peniaze na rôzne charitatívne účely pre rôzne organizácie. Môj muž bol nedávno dobrovoľníkom aj pri celoplošnom testovaní. V čase, keď to ešte bolo možné, bola som niekoľkokrát na detskom onkologickom oddelení robiť Mikuláša alebo potešiť deti čítaním rozprávok. O tom je však zbytočné písať alebo rozprávať, dobrovoľnícke aktivity treba v prvom rade vykonávať. Ja som vyštudovaná pedagogička. Nakolko som

sa praxi s pedagogikou nestretla, mám v sebe skrytú túžbu učiť deti postihnuté chudobou alebo deti s mentálnym hendikepom, ktorým sa treba individuálne venovať.

Je pre Vás radosť niečo osobné, alebo ju potrebujete zdieľať s ostatnými?

Pre mňa je osobné všetko, čo je so mnou a s mojou rodinou spojené. Je síce zvláštne, že mnohé mediálne známe osoby žijú bohatý informačný život na sociálnych sieťach, no myslím, že mnohí si stokrát premyslíme, čo zverejníme a čo nie.

Váš najkrajší vianočný darček a vianočný zážitok?

Asi by som na túto otázku inak odpovedala ako dieťa, ako teenager, dospelá žena a mama. Dnes som mamou dvojitou a viem, že najkrajší darček je, ak sú moje deti zdravé a očká im žiaria aj z maličkosťi.

Vianoce sú taktiež sviatkom pokoja a mieru. Z čoho pramení Vaša viera v dobré či lepšie zajtrajšky?

Moja viera je silná a viem, že keď človek niečo veľmi chce, môže sa mu to naozaj vyplniť. Aj moju dcéru už učím vetu: „pozor na sny, môžu sa splniť“. ☺ Je naozaj krásne, ako si niektoré veci priťahujeme vierou do života. Viera je však pre mňa veľmi osobná, takže opäť tu pre mňa platí: radšej o nej menej hovoriť a viac veriť.

Čo by ste dnes popriali ľuďom k tohtoročným sviatkom a do nového roka?

Jednoznačne zdravie. Posledné mesiace nám ukázali, ako veľmi je krehké aj v dobe plnej technologických vymožeností. Zdravie máme len jedno a či sa nám to páči alebo nie, musíme sa o neho starať. Na druhej strane, prajem nám všetkým aj viac empatie. Nemalo by nám byť jedno, ak ohrozujeme ostatných, hoci sa my cítime byť zdraví. Empatia, súdržnosť a tolerancia je základ pre spolužitie. Občas nám však dochádzajú sily a na tieto základné vlastnosti zabúdame.

Čo pre Vás znamenajú slová vianočnej kampane „Nenechajme vyhasnúť nádej“?

Nádej je slovo, ktoré v sebe obsahuje svetlo. Svetlo, ktoré dokáže rozsvietiť aj najtmavšie kúty. Nádej by sme nemali strácať a keď ju strácame, mali by sme mať okolo seba ľudí, ktorí nám ju prinavrátia. Nikdy by sme na nič na svete nemali byť sami.

Kto vie vrátiť nádej vám, keď to potrebujete?

Nádej mi dokážu vrátiť moji najbližší. Ale myslím si, že vo väčšine prípadov si ju dokážeme vrátiť aj my sami. Vďaka za to, že sa človek ráno zobudí zdravý do nového dňa, je predsa obrovský hnací motor za nádejou.

Monika Čopíková

Slovenská katolícka charita

Foto: Michal Hudec, Make-up: Lubica Orolinova

Pracovníci charity zamestnávajú klientov Samárie kreatívnym programom.

Byť tu pre nich a nie pre seba

Päť rokov pracovala v petržalskom Dome sociálnych služieb Most, kde prvýkrát hlbšie spoznala ľudí s duševným ochorením. Oblasť duševného zdravia, napriek tomu, že je vyštudovaná sociálna pracovníčka, ju zaujala. Skúsenosti neskôr čerpala v občianskom združení Vagus, kde pomáhala ľuďom bez domova, no inzerát charity ju zavial späť k duševne chorým ľuďom. Zina Halašková, pracovníčka Domova sociálnych služieb a Rehabilitačného strediska Samária, zariadení Bratislavskej arcidiecéznej charity, sa snaží porozumieť tomu, čo človek žije vo vnútri a ako mu v tom pomôcť.

Zina, stretli sme sa v miestnosti plnej tvorivých vecí, farbičiek a rôznych materiálov, cez obed, keď v Samárii nie sú žiadni klienti. Prídu až o jednej. Aký je ich najnovší režim?

Klientov sme rozdelili na dve skupinky na deň. Doobeda príde na dve hodinky 6 ľudí a poobede opäť ďalších 6 ľudí. Medzitým priestor vydezinfikujeme a všetko pripravíme. Začíname tzv. komunitou, kedy klientov počúvame, ako sa majú, ako sa im darí, s čím a akou náladou prichádzajú. Aj dnes ráno mali klienti takéto „posedenie“ a potom jedna klientka pripravila pre všetkých geografickú prezentáciu. Mňa dnes poobede čakajú tvorivé dielničky s klientmi. Budeme pripravovať darčeky na blížiacu sa potravinovú zbierku v charite.

Počas prvej vlny pandémie bola služba úplne prerušená. Klienti nemali povolený vstup do zariadenia. Čo to pre nich znamenalo? Ľuďom sme vysvetlili, aká je situácia, že k nám nesmú chodiť, ale že vieme byť s nimi stále v kontakte, ak majú záujem. Ponúkli sme im možnosti: volať si, písať si, chatovať si. Boli ľudia, ktorí chceli byť v kontakte s nami každý deň. Služba nebola ohraničená.

Venovali ste im vlastne ešte viac času ako obvykle.

Keď každý deň rozprávaš individuálne s klientom, zistíš, že klient má možnosť hovoriť viac za seba. Volali nám z domu, kde sú sami, a v niektorých prípadoch to bolo iné, hlbšie. O niektorých som sa dozvedela nové veci, ktoré som dovtedy nepoznala. Bolo pre mňa veľmi príjemné vedieť a vidieť, že nikto nebol hospitalizovaný. Že sme to všetci tie tri mesiace, od 15. marca do 15. júna, zvládli a mohli sme sa opäť zísť v Samárii.

Akých klientov máš v starostlivosti?

Sú to prevažne ľudia s duševným ochorením z okruhu schizofrénie a stretávame sa aj s depresiami a bipolárnymi poruchami. Všetci užívajú lieky, majú nastavenú dlhodobú liečbu a zdravotnú starostlivosť u svojho psychiatra.

Počet klientov ostal v DSS a RS Samária približne rovnaký. Ráno ich vídavam ako vstupujú do charity, čakajúc vzorne pri zvončeku, dodržiavajú meranie teploty, dezinfekciu, povinné rúška, dbajú na svoje rituály. Ako zvládajú tak rýchle zmeny režimu, navyše vo svojom stave?

Poznáam ľudí, ktorí sú trištvrte roka na home office, lebo svet vonku je pre nich nebezpečný, aj takých, ktorí nechcú home office, lebo im kontakt v práci vyhovuje.

Podobne individuálne je to aj medzi našimi klientmi. Máme klientov, pre ktorých bol zákaz chodenia do Samárie nepredstaviteľný. Mali z toho strach, čakali, kedy ju opäť otvoríme. Ale máme aj klientov, ktorí majú väčšie obavy z aktuálnej situácie pandémie. Tí majú pocit bezpečia, keď sem nechodia a trochu sa akoby uzatvárajú v rámci svojich bytov.

Aké to je, venovať sa ľuďom s nie pevným psychickým zdravím, keď naokolo medzi ľuďmi vládne frustrujúca nálada?

Je to ťažké. Už to nie je iba o našom pracovnom tíme, o tom, čo si myslíme, že bude najlepšie spraviť. Chodia nám rôzne nariadenia, ktoré nám zasahujú do práce a to je obmedzujúce. Na jednej strane sa snažím venovať klientom a naplno využiť už aj tak obmedzený čas s nimi. No potom sledujem správy, tlačovky a snažím sa zbierať informácie, čo bude ďalej. Zrazu ti prídu papiere, čo máš robiť a ty sa v tom musíš rýchlo zorientovať. A tesne pred testovaním sa dozvieš, že aj klienti sa musia dať testovať. Naši klienti sa to dozvedeli prakticky iba jeden deň vopred (pozn. red. nakoniec sa v priebehu dňa vyhlásenie o opätovnom testovaní opäť zmenilo). Klienti sú ale zlatíčka a prijímajú to v pokore. Traja klienti ostali doma v karanténe, jeden klient mal stres, takže ho upokojujeme. Iní sú vďační, že sa mohli dať otestovať u nás, v charite. Úplnú slobodu im ale nechať nemôžeme. Ak odmietnu testovanie, ostávajú uzavretí doma v karanténe, čo ma trápi.

Zina Halašková

Prečo klienti s duševným ochorením potrebujú DSS a RS Samáriu v bežnom živote?

Minimálne preto, že keď vám ochorenie vstúpi do života, vo veľkej miere mení kvalitu vášho života. Často sú to aj študenti stredných škôl, vysokých škôl, ktorí žijú viac menej bežný život, no príde ochorenie, ktoré to zmení. Niektoré ochorenia bývajú v akútnych fázach veľmi náročné pre nich aj pre rodinu. Už v období nastavovania liečby, a vôbec, prijatia ochorenia sa môže lomiť kvalita života. Človek stráca kontakty, je izolovaný, prichádza o veľa zručností, ktoré dovtedy boli pre neho bežné a normálne. Zrazu má nízke sebavedomie, tým pádom stráca kompetencie.

Mnohým našim klientom chýba doma aj starostlivosť o seba samého. Ja viem zostať doma sama, urobím si raňajky, obed, večeru, predtým si nakúpim;

viem, že teraz by som mala opäť, tak operiem. Niektorí naši klienti to však nevedia, sú odkázaní na starostlivosť toho druhého alebo postupne vedení k tomu, aby sa o seba opäť naučili postarať.

Samária sa venuje sociálno-psychologickej podpore. To znamená získavanie vzťahov, zručností, kompetencií, sebavedomia, nacvičovanie komunikačných zručností, vyjadrovania svojich potrieb, kognitívne cvičenia. Chodievame s klientami na hypoterapiu, na výlety mimo mesta, do prírody, dokonca sme boli spolu aj na chate. Snažíme sa ich navrátiť do bežného života, aby svoje ochorenie pociťovali čo najmenej.

Čo by teda robili, ak by nemali starostlivosť? Zabudli by na seba?

Vo výsledku by to mohlo vyzeráť ako zanedbaná domácnosť, zanedbaná starostlivosť o seba. Ale tiež musím povedať, že je to individuálne. Jednoducho, aj potreby našich klientov sa líšia a každý si sem chodí pre niečo iné. Pre mňa je zvláštne rozprávať, čo potrebujú naši klienti, či hovoriť o tom, že starostlivosť by mnohí nezvládli. Z iného hľadiska mi prídu totiž veľmi fajn. Radšej to vnímam tak, že sú to prevažne milí ľudia s bohatými skúsenosťami, ktoré sa vymykajú skúsenostiam bežných ľudí. Ak sa cítia dobre vo svojej komunite, vedú sa správať uvoľnene. U nás je rodinná atmosféra. Všetci sa snažíme byť dobre naladení a priateľskí medzi sebou. Keď sa pracuje s ľuďmi, domnievam sa, že bez toho, aby človek porozumel, čo druhý potrebuje a ako premýšľa, len ťažko mu pomôže.

Táto práca ma núti potlačiť súkromné veci na vedľajšiu koľaj. Nemôžem si ani dovoliť stav, že mi je zle a robte si, čo chcete. Je to pre mňa veľká škola do života – byť tu pre nich a nie iba pre seba.

Mária Hvozdíková

Bratislavská arcidiecézna charita

foto: archív BACH

Charita nachádza cestu, ako pracovať s deťmi, ktoré nemajú prístup k online vzdelávaniu

Zatvorené brány škôl, pandemická situácia a prechod na dištančnú formu výučby poukázali nielen na vynaliezavosť učiteľov a nové prístupy k výučbe. Zdôraznili aj odlišné štartovacie línie vo vzdelávaní detí z chudobnejších pomerov. Pomôcť prekonať bariéry a eliminovať dopady dištančného štúdia sa snaží aj charita prostredníctvom komunitných centier. Príkladom je Komunitné centrum v Stropkove, ktoré je mostom medzi školou a žiakmi a priestorom na vzdelávanie.

Prichádzam do Komunitného centra v Stropkove, ktoré už od roku 2001 prispieva k začleňovaniu sociálne vylúčených osôb na individuálnej aj lokálnej úrovni. Prechádzam dvorom, kde sme počas leta mali úžasné športové dopoludnie. Vtedy som prvýkrát videla, ako tu pracujú s celou rodinou, od predškolákov až po starých rodičov. „Rodičom detí navštevujúcim centrum vysvetľujeme dôležitosť vzdelania. Motivujeme mamičky, aby s deťmi pracovali aj doma, pretože výchovu nezabezpečuje len škola,“ vysvetlila mi pani Valéria Cubová. Valika je v centre úplne od začiatku. Priblížila mi aj vznik, pri ktorom bola zapálená rehoľná sestra Bernardeta. Tá stále zdôrazňovala, že všetci túžia ísť na misie do Indie alebo Afriky, a pritom u nás doma je toľko práce, že si stačí len vyhrnúť rukávy.

Charita ako most medzi školou a žiakmi

Za lavicami, ktoré vyzerajú ako zo školy, si dievčatá veselo farbja a pri tom precvičujú farby a čísla. V ďalšej miestnosti je stôl plný pracovných listov, ktoré kolegovia triedia. Nahliadam do jedného z nich, kde vidím vypracované matematické úlohy. „Smerujeme žiakov, aby si pracovné listy vyzdvihli a následne potom odovzdali v našom komunitnom centre,“ informuje ma Beáta Vožná, odborná garantka centra. „Zároveň ich pri tomto osobnom kontakte motivujeme a podnecujeme k zodpovednému plneniu školských povinností. Sme tu pre nich, ak potrebujú s učivom pomôcť alebo poradiť. Keďže v rámci komunity pracujeme dlhodobo, jednotlivé rodiny dobre poznáme. Ak si to situácia vyžaduje, niektorých kontaktujeme viackrát.“ Pracovníci centra tu nie sú od toho, aby nahrádzali pedagógov a ich prácu, ale snažia sa vytvoriť podmienky, aby deti v štúdiu nezaostali. Sú akýmsi mostom, ktorý dokáže spojiť pedagóga a žiaka. Keď idem okolo počítačovej miestnosti, cez okno vidím, že za každou obrazovkou sedí dieťa a študuje. Počas dištančnej výučby majú mnohé deti online hodiny alebo rôzne testy a úlohy, ktoré musia vypracovať prostredníctvom internetu. Nie všetci majú tieto vymoženosti doma, a preto je v týchto dňoch záujem o prácu na počítači veľký.

Osobnú prácu so žiakmi zo znevýhodneného prostredia v Komunitnom centre v Stropkove oceňujú aj v miestnej základnej škole. Špeciálna pedagogička Slávka Bujdošová hovorí o tom, prečo je individuálna práca so žiakom potrebná: „*Tieto deti potrebujú k tomu, aby na zadaných úlohách pracovali, vysvetlenie, čo sa od nich očakáva, usmernenie, dohľad a tiež motiváciu, aby úlohu dokončili. Osobná práca je u týchto detí dôležitá najmä v prípadoch, keď si osvojujú základné školské zručnosti: čítanie, písanie, počítanie,*“ vysvetľuje a nezabúda vyzdvihnúť spoluprácu s centrom, ktoré sa tejto úlohy ujalo. „*My všetci, ktorí sme počas dištančného vzdelávania individuálne s týmito deťmi pracovali, chceme pracovníkom Komunitného centra poďakovať za výbornú spoluprácu. Je dobrým príkladom toho, že pomoc týmto deťom môže byť účinná len vo vzájomnej spolupráci odborných, pedagogických aj sociálnych pracovníkov.*“

Deti z centra sú vzorom pre svojich kamarátov

Činnosť Komunitného centra v Stropkove pomáha miestnej komunite. Odborní zamestnanci ponúkajú deťom i dospelým šancu pracovať na sebe a s nadšením sledujú ich pokroky. „*Výsledky 17-ročnej práce vidíme každý deň. Príkladom sú mamičky, ktoré navštevovali centrum ako školáčky a dnes k nám chodia už so svojimi deťmi. Deti dosahujú dobré výsledky a sú vzorom aj pre svojich kamarátov,*“ uzatvára odborná garantka centra. Nie všetci máme možnosť vyrastať v podnetnom prostredí, byť podporovaní rodičmi vo vzdelávaní a mať prístup k vymoženostiam technológie. To, čo často vnímame ako samozrejmosť, nie je prirodzené pre každé dieťa. V charite pracujeme na tom, aby tých, ktoré sú o šancu na vzdelanie ukrátené, bolo čo najmenej.

Arcidiecézna charita Košice pomáha v napredovaní miestnych komunít v rámci služieb Komunitné centrum v 4 mestách: Stropkov, Sečovce, Pavlovce nad Uhom a Lipany. V komunitných centrách vytvárajú priestor všetkým obyvateľom komunity na zlepšenie kvality života, elimináciu sociálneho vylúčenia, hľadanie riešenia nepriaznivej sociálnej situácie a sebarealizácie jednotlivcov aj celých rodín.

Komunitné centrum Stropkov je zapojené do projektu Caritas Austria s názvom „*Pracujeme na sebe, chceme byť lepší v škole.*“ Činnosť v Sečovciach, Lipanoch a Pavlovciach nad Uhom je financovaná aj v rámci národného projektu „*Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít – II. fáza.*“ Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Silvia Hrabčáková

Arcidiecézna charita Košice

Foto: ADCHKE

Pedagógom zo Spojenej školy internátnej v Bytči, ktorej sme sprostredkovali niekoľko tabletov pre ich žiakov, sme položili zopár otázok o dištančnom vzdelávaní v ich triedach. Celý rozhovor si môžete prečítať na našej webovej stránke www.charita.sk.

Dištančné vzdelávanie nasmerovalo pozornosť na školstvo a vytvorilo aspoň čiastočný tlak na docenenie úlohy učiteľov aj rodičov. Upozornila pandémie na niektoré nedostatky systému?

„*Nedostatky sa v tomto období prejavili vo viacerých rezortoch, nielen v školstve. Samozrejme, že školstvo rezonuje asi najviac, pretože dištančné vzdelávanie odhalilo mnohé úskalnia nielen vzdelávania, ale aj rodinných a medziľudských vzťahov. Nariadenia a zákony nám odhalené problémy nevyriešia. Prosperujúcu demokratickú spoločnosť vytvorí iba slušní a vzdelaní ľudia so sociálnym cítením. Takí vyrastajú iba v dobre fungujúcej a milujúcej rodine.*“

Mgr. Božena Bašová

(vyučujúca výtvarnej výchovy, slovenského jazyka a literatúry)

„*Myslíte? Chcela by som tomu veriť, ale akosi nemôžem. Stále som toho presvedčenia, že povolanie učiteľa je poslanie a v tomto duchu sa snažím vychovávať a vzdelávať moje detúrence (tak ich oslovujem). Nechcem, aby to vyzeralo skepticky, ale s každou novou vládou prichádza nejaká nová reforma, v ktorej mi uniká žiak. Ale chcem tomu veriť, že všetko sa robí v prospech žiakov.*“

Mgr. Mária Holáčiková

(pedagogička žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia)

Deti rozprestreli plátno a pustili sa do maľovania.

Deti z miestnej osady v Sečovciach spoločne s umelcami premieňali svoje pocity na umelecké diela

Spoza brány počuť smiech, džavot, melódiu piesní a rómske čapáše. Zvedavo idem za zvukom, ktorý ma priam vtiahne do víru poriadneho temperamentu. Na otvorenom priestore v záhrade Komunitného centra Sečovce, ktoré patrí pod Arcidiecéznu charitu Košice, sú rozmiestnené veľké OSB dosky pomaľované všetkými farbami sveta. Deti z miestnej osady majú farby nielen na rukách, ale aj za ušami a úsmev od ucha k uchu. Podujatie plné kreativity pre ne pripravila skupina nadšencov zo združenia Art Aktivista.

Už po ôsmykrát prichádza do miestnej osady nazývanej Habeš skupina umelcov, výtvarníkov a dobrovoľníkov, aby tu usporiadali Letný maliarsky workshop pre deti. Podujatie prebieha každoročne počas augusta pod vedením Tomáša Rafa a ďalších umelcov už od roku 2012, kedy spolu s deťmi vymaľovali veľký betónový múr okolo školy na okraji osady. Skupina umelcov a dobrovoľníkov strávila vtedy v komunite až 10 dní a odnášala si poznanie každodenného života v osade. „Spolupráca s deťmi, ktorá v tom čase vznikla, bola jednými z dôvodov, prečo sa práve do Sečoviec každý rok vraciame. Koniec koncov, už si ani nevieme predstaviť leto, kedy by sme workshop pre deti nerealizovali,“ vysvetľuje projektová manažérka Janka Pohánková zo združenia. Tento rok prebiehala realizácia tvorivých aktivít aj za účasti charitného komunitného centra v Sečovciach.

Keď farby prehovorila

Pod rukami dobrovoľníkov a rómskych detí získali farbu aj spoločné vchodové priestory bytoviek v osade a veľkorozmerné plátna plné detských kresieb a machúľ zo Sečoviec boli objektom niekoľkých, aj zahraničných výstav. Maliarsky workshop, ktorého cieľom je spontánne zapojenie detí a vytvorenie spoločného diela,

odhaľuje kreatívny potenciál a prirodzený talent detí, ktorý sa v prostredí segregácie často len stráca, pretože nemá možnosť rozvoja. Aktivisti zo združenia dávajú deťom a ich rodičom to najkrajšie, čo môžu. Vieru v ich schopnosti a priestor na sebarealizáciu v ich prirodzenom prostredí. Aj vďaka vytváraniu vzťahov dôvery sa deti prostredníctvom farieb rozhovoria o svete, v ktorom žijú a denne bojujú o miesto v spoločnosti.

Tento rok sa zapojili ďalší umelci

Mladá študentka grafiky Lenka Borková pripravila aktivitu maľovania, ktorá je medzi deťmi už tradične veľmi obľúbená. Maľovalo sa na OSB dosky, z ktorých bol následne zostavený nadrozmerý priestorový objekt. Súbežnou aktivitou bol hudobno-dramatický program pod vedením speváčky Júlie Kozákovéj. Ako uviedol Tomáš Rafa, cieľom tejto časti programu bolo „povzbudiť deti v záujme o svoju vlastnú kultúrnu identitu a hudobné tradície.“ V priebehu niekoľkých dní sa deti učili rytmické prvky a kroky, napríklad aj z rómskeho čapášu. Naučili sa spievať nové pesničky z tradičných rómskych čardášov aj zo svetovej hudby. S realizáciou projektu vypomáhala dobrovoľníčka Soňa Skubanová a stály tím Združenia Art Aktivista. Všetky aktivity letného workshopu vyvrcholili vernisážou s kultúrnym programom za účasti detí pre ich rodičov a známych z osady.

Art Aktivisti nám ukazujú, ako sa formou umenia dá prinavracat viera tam, kde si často kvôli ťažkým podmienkam nenachádza miesto. Vzájomná spolupráca je cestou k porozumeniu a lepšiemu životu aj tých najzraniteľnejších.

Silvia Hrabčáková

Arcidiecézna charita Košice
Foto: Združenie Art Aktivista

Členovia dobrovoľného oravského záchranného systému požičali charite ozonéry na dezinfekciu ešte pred vypuknutím nákazy v zariadení.

„Aj to zlé, čo príde, nás môže očistiť“

V dňoch vypuknutia druhej vlny pandémie na Slovensku sa väčšina pohľadov upierala predovšetkým na Oravu. To, že boj s vírusom tam nebol vôbec jednoduchý, dosvedčuje aj svedectvo riaditeľky Domu Charitas Sv. Františka z Assisi v Trstenej, Mgr. Anny Parcovej.

Deň, keď sme dostali COVID

V Spišskej katolíckej charite sme si počas leta po skončení prvej vlny konečne trochu vydýchli. Správy o šíriacej sa nákaze nás však vrátili do „bežného“ kolobehu života. Pamätám si tie dni veľmi živo. Do uší sa mi hneď dostala informácia, že COVID-19 máme aj na našej charite. Hneď na to som volala riaditeľke Anne Parcovej, ktorá mi to potvrdila: „Zavolali mi z nemocnice, že pacientku, ktorá nám odviezla sanitka má pozitívny test na koronavírus.“ A tak sa to u nás všetko začalo.

Okolnosti v zariadení na Orave sa vyvíjali veľmi rýchlo. Počas testovania 19. septembra im potvrdili 23 pozitívnych pacientov. Situáciu v zariadení brali od začiatku veľmi vážne, seniorom sledovali telesnú teplotu, tlak krvi, saturáciu kyslíka trikrát denne. Každý deň ich navštevovala ošetrojúca doktorka, ktorá sledovala klientov individuálne a pri zhoršení zdravotného stavu boli niektorí z klientov okamžite prevezení do nemocnice.

Seniori nerozumeli tomu, prečo chodíme v bielom

Keď som sa s pani Parcovou rozprávala, už po odznení náročnej situácie, prekvapil ma jej pokojný postoj. Väčšina ľudí si pri diagnóze COVID predstaví stres a obavy, no v ich zariadení bola napriek ťažkostiam situácia vyrovnaná. „Myslím si, že starí boli zo všetkých z nás na tom najlepšie. U nich funguje predovšetkým krátkodobá pamäť, takže oni situáciu vnímali ako normálne ochorenie. Jediné, čo si nevedeli vysvetliť, bolo to, prečo chodíme stále v bielych oblekoch.“

Fyzický, ale aj psychický nápor prežívali väčšinou zamestnanci. „Najhoršie bolo odlúčenie od rodiny, aj keď na to sme boli pripravení už od prvej vlny; každý mal pre prípad nachystanú tašku.“ A taká situácia skutočne nastala. Počas začiatku druhej vlny ostali niektorí zamestnanci v zariadení desať dní, následne si zriadili trojdňové zmeny. Tri dni pracovali a spali v zariadení, tri dni boli potom doma.

„Vnímali sme, že naša vyčerpanosť je veľká, každý dal zo seba všetko, čo mal, no napriek tomu bol každý ochotný pomôcť“ zhodnotila postoj zamestnancov Anna Parcová. Veľkú podporu vnímali aj zo strany ľudí a inštitúcií. „Veľmi nám pomáhali z odboru krízového manažmentu z Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny, z VUC z odboru zdravotníctva, z RUVZ Dolný Kubín, kde nás počas týchto dní v mnohom usmerňovali“ doplnila riaditeľka domu. Charitný dom v Trstenej podporilo aj mnoho darcov, primátorka, dodávateľia, aj bežní ľudia z okolia, ktorí im priniesli koláčik alebo ovocie, poslali správu, povzbudenie, modlitbu či dobré slovo. Takto jednoducho im prejavili svoju súdržnosť a podporu.

Vírus ich neoslabil, ale posilnil

V súčasnosti je už situácia v Dome Charitas sv. Františka z Assisi pokojná a všetci klienti aj zamestnanci sú negatívni. Napriek tomu sa stále snažia svojich seniorov v zariadení chrániť. „Mnohí si myslíme, že sa nás to netýka, ale týka sa to každého jedného z nás.“ myslí si o víruse riaditeľka v Trstenej. V jej hlase je počuť, že ani táto situácia ich zariadenie nezlomila, práve naopak. V mnohom ich posilnila.

Alžbeta Šutková
Spišská katolícka charita
Foto: archív SpKCH

Na ulici v Aténach sa v auguste tohto roku ocitli aj rodiny s malými deťmi.

Za každým migrantom a utečencom je ľudská tvár a jedinečný príbeh

Na svoj Facebook nedávno napísala, že hoci niektorí ešte v roku 2015 varovali, že utečenci a migranti nám zničia civilizáciu, dnes si ju ničíme my sami, „keď dovoľujeme, aby sa toto dialo“. Reportáže Jany Čavojskej, nezávislej novinárky a fotografky, prinášajú pohľad do života migrantov a utečencov v Grécku. To, čo sa nám odhaľuje, nie je však obrázok veľkej „európskej pomoci“, aký by sme očakávali. S Janou Čavojskou sme sa rozprávali o utrpení spôsobenom aj strachom na Slovensku.

Dokumentuješ príbehy migrantov a utečencov. Ktorý príbeh ti uviazol v pamäti? Bol aj taký, ktorý si nevládla dať da papier?

Tých príbehov je veľmi veľa, až ťa to zamrzí, pretože ľudia, ktorým patria, vkladajú do teba dôveru, že je tu konečne niekto, kto ich vypočuje. Chcú o svojich problémoch hovoriť. Ľudia hľadajúci útočisko sa tu cítia akoby zabudnutí. Nikoho nezaujímajú ich problémy, to, že chcú niečo v živote dosiahnuť a nemôžu. Sú odkázaní na čakanie v táboroch a aj keď získajú azyl, nečaká ich žiadna ružová budúcnosť, iba veľké problémy a boj o prežitie. Preto si veľmi vážia, keď príde niekto, kto sa o nich zaujíma, a chcú svoje príbehy vypovedať. Samozrejme, tie príbehy sú veľmi ťažké, ale ty ako novinár tam skrátka si práve na to. Nemôžeš ich nepovedať ďalej alebo zamlčať. Tých príbehov je však tak veľa, že ich nakoniec nemôžeš vypovedať všetky.

Odkedy sa tejto téme venuješ?

Utečeneckým témam som sa začala venovať v Gruzínsku po vojne s Osetskom, odkiaľ veľa ľudí muselo ujsť. Medzi utečencami som stretla ženu v mojom veku, asi 28 rokov, tiež vyštudovanú právničku. Už vtedy bolo jasné, že za aktuálnych podmienok už nikdy nebude robiť prácu, na ktorú sa kvalifikovala a v ktorej mala veľké ambície. Musela ujsť zo svojej krajiny a to jej život diametrálne zmenilo. Do konca života bude odkázaná na podporu, alebo si v krajine bez pracovných príležitostí nájde prácu mimo svojho odboru. Nebude schopná dosiahnuť nič z toho, čo si vysnivala. A táto obrovská strata potenciálu každého človeka je niečo absolútne hrozné.

Na Slovensku predpokladáme, že udelenie azylu a medzinárodnej ochrany je akoby potvrdením, že daný človek mal na opustenie svojho domova naozaj vážny dôvod. Mal by získať podmienky na život, integráciu do spoločnosti, aby prekonal traumy, ktorú zažil. Ty si však toto leto v Gréckych Aténach stretla utečencov, ktorí po získaní azylu žijú na ulici. Prečo?

Je to dôsledok toho, že integračná politika nefunguje. Sčasti preto, lebo Grécko samotné je v zlej ekonomickej situácii, a sčasti preto, že utečencov je v krajine veľmi veľa. Ďalšia vec je, že Grécko nemá dobre nastavené azylové a integračné programy. Dostáva financie

z EÚ, ale z dôvodu veľkej korupcie sa ich časť stratí a zvyšok sa investuje nesprávne. Ľudia v táboroch pritom čakajú na vyjadrenie o azyle priemerne aj 5 rokov. A za tú dobu nemajú v táboroch často ani len kurz gréčtiny, ktorý by im veľmi pomohol. Keď raz dostanú azyl, mali by sa vedieť postarať sami o seba a na to potrebujú aspoň základy jazyka. Premyslený integračný program tu však neexistuje.

Čo sa stáva s týmito ľuďmi?

Keď boli tábory na gréckych ostrovoch plné, napríklad na Lesbos v tábore Moria s kapacitou 3 500 ľudí ich bolo vyše 20-tisíc, Grécko sa rozhodlo tábory aspoň trochu vyprázdniť. Preto urýchlili azylovú procedúru. Tí, ktorí prišli neskôr, celkom rýchlo azyl dostali, oproti tým, čo čakajú už roky. Museli však opustiť tábory. Z viacerých zdrojov viem, že Grécko týmto spôsobom poslalo von z táborov toto leto 11 200 ľudí. Úrady im dali na lístok na trajekt a to bolo všetko. V táboroch dostávali aspoň príspevky na kartu, z ktorých si platili jedlo, oblečenie, hygienické potreby, no po udelení azylu im nárok na podporu skončil. Preto sa veľa ľudí ocitlo na ulici, vyslovene ako bezdomovci. Grécko má síce programy na integráciu utečencov a pomoc s hľadaním bývania, lenže tam je tých ľudí tak veľa, že zaradenie do programu trvá veľmi dlho. A napokon, každý, kto dostane azyl, čaká na vydanie tax number, čísla na dane, a na vydanie ID, čo trvá priemerne až 8 mesiacov. Kto nemá tax number, nemôže sa ani zamestnať. Jednoducho, títo ľudia končia na ulici bez peňazí aj po tom, ako podnikli bolestný proces úteku a zažili rôzne praktiky násilia.

V súvislosti s Gréckom a migračnou politikou sa hovorí o politike zastrašovania. Nie sú grécke úrady radi, keď vidia, že utečencom niekto pomáha?

Skúsenosť s tým má veľa mimovládnych organizácií. Je napríklad zložité získať registráciu. Bolo to vidno aj počas pandémie. Na Lesbos v tábore Moria bolo vtedy 20-tisíc ľudí a Lekári bez hraníc mali jediné karanténne centrum pre pacientov, ktorí by boli pozitívni na koronavírus. Mali ho vo veľkom stane, pretože tam nebolo možné mať iné podmienky a aj 80 % ľudí, ktorí v tábore boli, bývali v stanoch. Nebolo to teda nič nezvyčajné, no napriek tomu grécke úrady začali organizáciu pokutovať, že nespĺňa podmienky podľa stavebných zákonov na podobné zariadenie. Lekári bez hraníc boli natoľko finančnými pokutami ohrození, že ho ešte v auguste museli zavrieť. Pritom tam nebolo vybudované žiadne iné náhradné zariadenie od gréckych úradov, kde by bolo možné izolovať ľudí s ochorením.

Napriek prevládajúcemu názoru, že do Európy utekajú hlavne muži, sú tábory plné rodín s deťmi.

Čo to robí s ľuďmi, keď utekajú pred vojnou a násilím a tu sa im nedostáva prijatia a pochopenia?

Je to pre nich veľmi frustrujúce a problém je, že opäť neexistuje nejaký systém psychologической podpory. Sklamani sú hlavne z postupu Grécka, necítia sa tu vôbec vítaní a to je aj jeden z dôvodov, prečo mnohí hovoria, že najradšej by odišli do inej európskej krajiny. Skutočne im nejde o nejaké sociálne dávky, ale o to, že v Grécku ich privítali, bohužiaľ, tak zle.

Je strach na Slovensku z migrantov oprávnený?

Na Slovensku to je veľmi špecifické. Ja sama dostávam negatívne reakcie na články o utečencoch a migrantoch, napriek tomu, že ich tu nemáme, alebo neprichádzame tak do kontaktu s cudzincami. Ľudia bez toho, aby niekoho poznali, ho automaticky odmietajú. Hovoria o nich ako o ľuďoch, ktorí prichádzajú využívať ekonomický systém alebo násilne vnucovať islam, čo je absolútna hlúposť. Prevažná väčšina z nich sú úplne bežní ľudia ako my, ktorí majú svoje rodiny a netúžia po ničom inom, ako po pokojnom živote, po tom, aby sa ich deti mali lepšie, aby dostali vzdelanie, aby boli v bezpečí. Každý je v prvom rade človek ako my. Majú také isté túžby v živote a tie isté veci sú pre nich podstatné.

Obávame sa veľkého počtu migrantov a dôsledkov, ktoré by to mohlo spôsobiť, no pritom vo svojom strachu prenechávame celé bremeno na Grécko alebo Turecko. V čom vidíš najväčší problém v migračnej politike?

Že krajiny nespolupracujú. Problém je, že sú krajiny, ktoré prirodzene majú viac zodpovednosti, pretože sú na hranici a tvoria „bariéru“, miesto, kam všetci prichádzajú. Je nesolidárne zo strany ostatných krajín, že neprevezmú zodpovednosť.

Čo je potrebné zmeniť, aby bol mediálny obraz migrácie presnejší a komplexnejší?

Pre mňa je kľúčové chodiť na tie miesta, zbierať príbehy a hovoriť o nich. To je presne to, čo vytvára základné porozumenie medzi ľuďmi, aby o nich mohli uvažovať ako o svojich známych, nie ako o anonymnej mase utečencov a migrantov. Čitateľ sa vie lepšie identifikovať s príbehom konkrétneho človeka. Je to táto rodina alebo táto žena, tento muž, a sú to presne ľudia ako my. V tom ja vidím zmysel.

Monika Čopíková
Slovenská katolícka charita
Foto: Jana Čavojská

Projekt MIND je financovaný Európskou úniou

Vnučka pani Ľudmily a jej mama.

Projekt pomoci „zabudnutým“ na Ukrajine

Ozbrojený konflikt na východnej Ukrajine spôsobil masívne vysťahovanie v rámci krajiny a chtiac nechtiac sa dotkol každej rodiny v regióne Dnipro. Dokopy 1,4 milióna obyvateľov začínalo žiť odznova na inom mieste, no ani po 6 rokoch si väčšina z nich svoj nový domov nenašla. Dokázať to s príjmom 2 161 hrivien (65 eur) mesačne?! Takmer nemožné. V Charite sme sa rozhodli podať pomocnú ruku v spolupráci s miestnym partnerom Caritas Donetsk.

Nakúpiť si, čo potrebujú

Pomoc poputuje 600 vysídleným rodinám v Dnipropetrovskej oblasti vo forme poukážky na nákup potravín a liekov. Pomoc tak nájdú najmä zraniteľné osoby, ktoré museli svoje domovy opustiť vo veľmi krátkom čase, medzi nimi osoby so zdravotným postihnutím, rodiny žijúce pod hranicou chudoby, ktorých príjmy nepokrývajú ani základné potreby, osamelé matky s deťmi a dôchodcovia s nízkymi príjmami. Mnohí z nich žijú dodnes v provizórnych podmienkach v kontajnerových dedinkách a internátoch, ktoré nie sú vhodné na slušné bývanie, a napriek šiestemu roku konfliktu sa im nedarí začleniť do novej komunity.

Neľahkú situáciu miestnych popisuje Svetlana Šux, projektová koordinátorka organizácie Caritas Donetsk, ktorá je partnerom projektu: „Pomohli sme Júlii, mamičke 2 detí, ktorá odišla z Donetsku kvôli bojom ešte ako tehotná. Svojho muža, ktorý zostal bojovať, nevidela 3 roky. S minimom možností a vo veľkej neistote bola sama na hľadanie bývania, vybavovanie dokladov, umiestnenie staršieho syna do školy, nehovoriac o finančných problémoch a chorľavej dcérke. Psychologické tréningy a materiálna pomoc jej pomohli zvládnuť tento enormný stres a začať odznova.“

Po vypuknutí konfliktu nezostal kameň na kameni a presťahovať sa musela aj organizácia Caritas Donetsk. Naši kolegovia – miestni „charitáci“ – zažili to, čo ich klienti. V súčasnosti sídli Caritas Donetsk v meste Dnipropetrovsk a svojou činnosťou dopĺňa krátky zoznam pomoci v oblasti Dnipro. Mnohé z organizácií, ktoré tu ešte v rokoch 2014 až 2016 pôsobili, svoju činnosť už ukončili alebo obmedzili. Caritas Donetsk ostala. Núdznym dnes pomáha distribúciou poukážok, ktoré sa jej osvedčili ako efektívnejší nástroj pomoci než balíčky potravín a hygienických potrieb s liekmi. Vďaka poukážkam si núdzni môžu slobodne vybrať a nakúpiť, čo akútne potrebujú.

Liečba traumy z opustenia svojho domova

Za nemenej dôležitý cieľ našej pomoci ako jedlo a lieky považujeme vytváranie pozitívnych vzťahov v komunite a pôsobenie na prijatie núdznych medzi miestnymi. Preto sú v pláne projektu aj realizácie školení na prekonanie stresu či riešenie konfliktov. Hľadať si nové miesto v živote nie je vôbec ľahké. Ľudia v tejto situácii často menia pohľad na seba, iných, vlastnú hodnotu. Caritas Donetsk pozná miestnu komunitu a vďaka svojim doterajším skúsenostiam dokáže zabezpečiť psychosociálnu a materiálnu pomoc vo výbornej kvalite. Dôkazom je aj príbeh Ľudmily, ktorý nám vyzprávala koordinátorka Svetlana. „Pani Ľudmila sa zo všetkých síl snažila pomôcť dcére, slobodnej matke, s výchovou jej 2 detí. Nemali finančné prostriedky na nevyhnutnú starostlivosť o jej zdravotne znevýhodnenú vnučku. Žažovala úzkosť, stres, emocionálnu nestabilitu, pocity apatie. Toto všetko ovplyvňovalo jej duševné zdravie, až kým sa nezačala stretávať s našou psychologičkou.“ V rámci projektu je plánované i pokračovanie tejto pomoci.

Fenomén zabudnutej vojny

Hoci konflikt trvá od roku 2014, situácia vnútorne vysídlených osôb nie je vyriešená. Práve naopak. Fenomén zabudnutej vojny zatažuje spoločnosť neviditeľnou humanitárnou krízou a ich neuspokojivá finančná situácia spolu s rôznymi problémami zostáva v súčasnosti ešte väčším problémom. Kvôli finančnej kríze, vysokej inflácii a rastúcim cenám potravín a liekov sa charitatívne organizácie stávajú záchranými lanami, ktoré poskytujú podporu a nádej.

Júlia, mama dvoch detí, ktorá odišla z Donetsku kvôli bojom ešte ako tehotná.

Naša pomoc vie byť aj vďaka skúsenostiam partnera odovzdaná tým, ktorí ju najviac potrebujú. Veríme, že sa rozvinie do konkrétneho života v materiálnom nedostatku, no duchovného bohatstva. Slovenská katolícka charita vás pozýva byť jeho súčasťou.

Ján Košta

Slovenská katolícka charita
foto: Caritas Donetsk

Vznik a vývoj konfliktu na Ukrajine

Jedným z dôvodov krízy na východnej Ukrajine bolo rozhodnutie vlády prezidenta Viktora Janukoviča odstúpiť z integračných rokovaní Ukrajiny s EÚ a hľadal spôsoby prehĺbenia hospodárskych vzťahov s Ruskom, následkom čoho v krajine vypukli protesty. Ikonickými sa stali demonštrácie na námestí Maidan v Kyjeve, ktoré priťahli aj medzinárodnú pozornosť. Proti požiadavkám Maidanu sa s podporou Ruska začali búriť východné regióny Ukrajiny a Krymu. Následná prítomnosť neoznačených bojovníkov na polostrove Krym a v regiónoch Luhansk a Donetsk (tzv. Donbas) eskalovali napätie až do formy ozbrojeného konfliktu. Najťažšia situácia nastala v Donbase kvôli spoločnej hranici s Ruskom a veľkým počtom etnických Rusov. Po odtrhnutí Krymu zorganizovali ruskí separatisti v Donbase sporné referendum a vyhlásili nezávislosť od Ukrajiny.

13. apríla 2014 sa začala protiteroristická operácia (ATO) ukrajinských vojenských síl, ktorá mala trvať len niekoľko týždňov, no pokračuje až doteraz. Podľa správy UNHCR dosiahol celkový počet civilných úmrtí počas konfliktu na východnej Ukrajine najmenej 3 344 osôb a odhaduje sa, že počet zranených civilistov presiahol 7 000 osôb. V konflikte bolo vnútorne vysídlených približne 1,5 milióna obyvateľov.

Slovenská katolícka charita dlhodobo pôsobí na Ukrajine prostredníctvom projektu Adopcia na diaľku®, ktorý podporuje zraniteľné komunity v rôznych regiónoch krajiny. V reakcii na ozbrojený konflikt charita realizovala viacero malých humanitárnych projektov zameraných na pomoc najviac postihnutým osobám. Na prelome rokov 2015 - 2016 sa jednalo o projekt zameraný na nákup zdravotníckeho materiálu. V roku 2016 sme zakúpili dve sanitky a zdravotnícky materiál spolu s vybavením, ktoré boli následne nasadené pomáhať ľuďom v núdzi priamo na kontaktnej línii konfliktu.

Projekt je spolufinancovaný z programu oficiálnej rozvojovej pomoci SR, SlovakAid. Aj vy môžete darovať poukážku na potraviny či lieky jednej zo 600 rodín z východnej Ukrajiny. Hodnota poukážky na potraviny je 30 €, poukážky na potraviny a lieky 60 €. Viac informácií o projekte nájdete na www.charita.sk/pomoc-utecencom/.

Pomoc zo Slovenska dostáva aktuálne viac ako 330 vietnamských detí.

Rok naplnený vd'ačnosťou a 5 000 príbehmi

„Drahá adoptívna mama, úprimne Vám ďakujem za Vašu lásku, pomoc a starostlivosť o mňa počas uplynulého školského roku. Niektoré predmety v škole boli ľahké, iné mi však šli ťažko. Veľmi som sa snažila, aby som mala dobré známky. To sa mi podarilo a moje školské výsledky sú výborné. V budúcnosti by som sa chcela stať lekárkou, aby som mohla pomáhať chudobným. Som Vám veľmi vd'ačná, že s Vašou pomocou môžem pokračovať v štúdiu,“ tieto milé slová napísala vo svojom liste pre daryňu na Slovensku vietnamská študentka Le Thi Thanh.

Koronavírus a otázky, ktoré trápili každého

Uplynulý rok bol náročný vo všetkých krajinách, kde cez Adopciu na diaľku® pomáhame. Školy boli často a niekde aj permanentne kvôli koronavírusu zatvorené. Pandémia priniesla veľa problémov, zmien, neistoty. Nám tu na Slovensku, ale aj našim partnerským organizáciám, spolupracovníkom i deťom v núdzi. Od marca sme na projekte zažívali veľkú neistotu a obavy. Trápili nás otázky bez jasných odpovedí: „Čo bude ďalej? Ako to pôjde?“ Nebolo možné odhadnúť, aký bude vývoj v krajinách ako sú Vietnam, India, Haiti či Uganda. Zo správ zaznievali veľmi ťažké informácie týkajúce sa rozvojových a chudobných krajín. Ľudia v Indii či vo Vietname sa

neobávali iba pandémie, ale najmä hladu, ktorý prinesie. Zatváranie krajín a obmedzenia pohybu osôb znamenali stratu možností aspoň nádejných prác, z ktorých žijú milióny chudobných rodín po celom svete. V týchto krajinách ani v pokojnejších časoch milióny mužov a žien ráno nevedia, či získajú prácu u niekoho na poli alebo či niekto bude potrebovať vykonať drobnú službu, za ktorú im zaplatí. Takýto minimálny zárobok v oblastiach, kde nie je stabilná práca, pomáha najchudobnejším prežiť aspoň zo dňa na deň. Pandémia prinášala stratu obživy. Chudobné rodiny čakala ešte extrémnejšia chudoba a hlad.

Celý náš projekt sa zmobilizoval k enormnému nasadeniu

Všetky tieto obavy a prognózy viedli nás i našich spolupracovníkov k tomu, že sme sa od začiatku snažili hľadať alternatívy, ako byť chudobným rodinám a deťom v takýchto ťažkých životných podmienkach nablízku. Celý náš projekt sa ešte viac spojil v tímovej práci pre dobro najzraniteľnejších, ktorými sú v každej rozvojovej a chudobnej krajine deti. Absolvovali sme desiatky porád, napísali sme stovky emailov do krajín s cieľom hľadať riešenia, ako pomáhať i naďalej a efektívne v špecifických okolnostiach. Z Indie nám v jednej zo správ o ich situácii napísala

naša koordinátorka, rehoľná sestra Joel Lasrado: „Celý svet je v chaose. Menšie deti u nás postúpia do ďalšieho ročníka automaticky, starším deťom sa termín skúšok posunul. Veľa chudobných a nevinných ľudí prišlo o život. Sme na kolenách a prosíme Boha o Jeho milosrdenstvo. Veríme, že to pôjde k lepšiemu. Uistujeme Vás o intenzívnej modlitebnej podpore.“ Trpezlivo sme odpovedali na stovky telefonátov a emailov. Mnohí sa pýtali na situáciu v krajine, v ktorej podporujú dieťa alebo bohoslovca. Zvažovali sme detaily každého kroku, ktorý sme plánovali v službe bližným urobiť. Vyhodnocovali sme riziká a brali do úvahy i kapacity našich koordinátorov pracujúcich priamo v teréne v jednotlivých krajinách. Niektorí z nich museli absolvovať karanténu z dôvodu nákazy koronavírusom. Mysleli sme na nich v modlitbách, aby sme niekoho nestratili.

Vďaka vám sme blízko núdznym i v najťažších časoch

V týchto náročných a neistých časoch sme cítili záujem i podporu od vás, našich adoptívnych rodičov. Prichádzali nám emaily a listy s povzbudením a uistením, že na nás a našu prácu myslíte. Vaša podpora, modlitby a pozitívna spätná väzba pre nás znamenajú veľa. Zhoršovanie situácie najchudobnejších sa nás dotýka bytostne. Fotografie, dotazníky či listy od detí, ktorým pomáhame, prechádzajú našimi rukami denne. Vidíme ich tváre, spoznávame ich príbehy. Osudy núdznych detí nám nie sú ľahostajné a v tejto dobe sme zvlášť zažili, že ľahostajné nie sú ani vám.

Sme veľmi vďační všetkým vám, našim darcom a adoptívnym rodičom, za podporu sirôt, polosirôt a znevýhodnených detí. Vďaka spolupráci s vami sme mohli núdzne deti a ich rodiny podporiť počas koronakrízy aj distribúciou materiálnej pomoci. Tá zahŕňala potravinové balíčky, hygienické potreby, lieky aj vzdelávacie materiály, ktoré deti využili pre samoštúdium alebo pre dištančné vzdelávanie. Vďaka vašej podpore boli mnohé rodiny uchránené od extrémneho hladovania. Viacerí ste o našom projekte rozprávali

Indický chlapec Gerald s rodinou. Jeho rodinu a stovky ďalších rodín v Indii sme podporili balíčkami ryže, šošovice a oleja.

Bieda ugandských detí je veľká. Pre stovky z nich sme zakúpili matrace, deky, školské pomôcky, jedlo a lieky.

svojim blízkym a tí sa tento rok do pomoci deťom cez Adopciu na diaľku® zapojili tiež. Niektorí sa z vďačnosti, že nestratili v týchto časoch prácu, chcú podeliť s tými, ktorí sa majú ťažšie ako my na Slovensku. Adoptovali si tak na diaľku dievčatko alebo chlapca v niektorej z krajín, kde pomáhame. Vďaka vám cez náš projekt dostáva aktuálne pravidelnú pomoc už viac ako 5 000 detí. Je to veľká radosť i veľký záväzok. Účasť každého z vás znamená spojenie malých kúskov mozaiky do úžasného a vzácného diela pomoci.

Celý rok bol veľmi náročný a ťažký. Zároveň však ostáva naplnený veľkou vďačnosťou. Pandémia nepriniesla iba obavy a ťažkosti. Ukázala aj veľa dobrého a priniesla i mnoho skutkov lásky preukázaných bližným. Ďakujeme, že ste darovali nádej a dobro viac ako 5 000 konkrétnym deťom. Ste už navždy súčasťou ich životného príbehu.

Martina Borčíková

zástupca manažéra Adopcia na diaľku®

foto: archív SKCH

Viac informácií o projekte:

Slovenská katolícka charita, Adopcia na diaľku®

Kapitulská 18, 814 15 Bratislava,

mobil: 0910 842 669, www.adopcianadialku.sk,

bankový účet: SK05 5200 0000 0000 1675 9820.

Naši seniori sa vždy potešia, keď nás vidia.

Strieborné vlasy a srdce zo zlata

Naše opatrovatelky stoja pri senioroch odkázaných na pomoc iného človeka. Pomáhajú im pri všetkých činnostiach, ktoré prináša deň, sprevádzajú ich na úrady aj k lekárom. A keďže mnohí seniori žijú bez príbuzných, opatrovatelky zo žilinskej charity sa stávajú ich rodinou.

Aká je práca opatrovatelky? Beáta Makuková, ktorá má s touto prácou dlhoročné skúsenosti, rada spomína na moment, keď prišla klientku navštíviť do nemocnice. Spolupacientka na izbe sa jej po chvíli počúvania rozhovoru spýtala: „Vy ste dcéra, či nevesta?“ Pani nechcela veriť, že ide o opatrovatelku. „Rozprávate sa spolu ako rodina, tak pekne si rozumiete“, povedala.

Dôverný vzťah

Desať opatrovateliek žilinskej charity navštevuje seniorov v tridsiatich domácnostiach. Ochotne a s otvoreným srdcom im pomáhajú pri každodenných činnostiach, na ktoré už sami nestačia, no robia tiež aktivity, ktoré posilňujú ich pamäť a vitalitu. Starajú sa o ich telesné i duševné potreby, sú nápomocné v duchovnej oblasti a keď treba, dohodnú im s kňazom prijatie sviatostí. V každom z nich vidia samého Krista, ktorému prichádzajú poslúžiť. „Najradšej mám chvíle, keď mi rozprávajú o svojom živote“, hovorí Beáta Makuková. Keď cítia, že opatrovatelky o nich majú skutočný záujem, radi sa im vyrozprávajú. Takto si medzi sebou budujú dôvernejší vzťah. „Máme pre nich milé slovo, objatie a môžu sa na nás spoľahnúť. Potrebujú, aby sme poznali, čo majú radi. Nemôžeme im kúpiť akýkoľvek jogurt, smotanú či chlebík, musíme poznať, aký ľúbia - ani tmavý, ani svetlý, správne pomúčený“, zhodujú sa opatrovatelky.

Vzácnny moment

Aj ja sama, autorka tohto článku, som mala možnosť spoznať, o čom je táto služba, hoci iba na chvíľu. Pani, ku ktorej sme ráno s charitnou opatrovatelkou prišli, sa ešte len prebúdala. Ako pravá dáma cítila povinnosť byť pred návštevou upravená. No skôr, ako sa o to postarala, všimla si, že nie som obutá. Hneď mi núkala papuče, len aby som neprechladla. Jedna z prvých otázok bola, či viem strihať. „Strihám doma synov aj manžela“, povedala som a jej tvár sa okamžite rozjasnila. O programe bolo v tom momente rozhodnuté. „Výborne, Vy ste tu žiaduca! Ste dve, jedna pôjde do obchodu, druhá do kvetinárstva. Keď sa vrátite, vy ma ostriháte a vy ošúpete cuketu“, rozvrhla nám pani okamžite služby. Po nákupe som teda strihala vlasy. Strieborné. A počúvala srdce zo zlata. Pani vytiahla staré čiernobiele fotky svojej rodiny a rozprávala. Vložili sme sa do prítomnej chvíle a vychutnávali si atmosféru vzájomného obohacovania. Podobne ako Marta, ktorá sa starala, aby mal Ježiš čo jesť, a súčasne ako Mária sediaci pri jeho nohách, aj my sme v práci a počúvaní zotrvali vo vzácnej spoločnosti tejto dámy, ktorá nám darovala kus svojej pozornosti, ľudskosti i životnej múdrosti.

Zdenka Lukáčiková

Diecézna charita Žilina
foto: archív DCHŽa

Opatrovateľskú službu v rodinách a ošetrovateľskú službu (ADOS) o chorého a osoby odkázané na pomoc poskytujú diecézne a arcidiecézne charity spolu so službami, ako je preprava a požičiavanie finančne náročných zdravotníckych pomôcok. Aj s vašou pomocou pomáhame našim núdznym a seniorom prežiť dôstojnejší život. Viac informácií nájdete na webových stránkach diecéznych a arcidiecéznych charít.

Charita v Novom Meste nad Váhom pomáha z dvojizbového bytu

Región, v ktorom pôsobí trnavská charita, je veľký. Siahla od Nového Mesta nad Váhom po Hurbanovo a prechádza tak troma krajinami. Na miesta, kde nemáme strediská, prinášame pomoc pre núdzných ľudí vďaka farským charitám. Najstaršou a najdlhšie fungujúcou je farská charita v Novom Meste nad Váhom.

Sídli v budove na Palkovičovej ulici a pre klientov je otvorená trikrát do týždňa. Ľuďom v núdzi tu vtedy vydávajú potraviny a oblečenie zo sociálneho šatníka pre deti a dospelých. Charitu vedie Peter Ochránek, ktorý dlhé roky pôsobil ako riaditeľ Odboru sociálnych vecí a rodiny na tunajšom úrade práce. Prácu s núdnymi pozná veľmi dobre.

Komu pomáhajú

Do potravinovej pomoci požívajú aj žiakov a studentov. „Oslovujeme základné a stredné školy a zapájame ich do zbierky potravín. Deti majú možnosť byť solidárne a potraviny, ktoré vyzbierajú, nám pomáhajú pokryť potravinovú núdzu medzi veľkými zbierkami, ktoré organizujeme,“ hovorí Peter Ochránek. Práca s núdnymi je však občas kráčaním po tenkom ľade. V snahe pomôcť môže vzniknúť závislosť klientov od podpory, ktorú im charita poskytuje. Výsledkom je, že stratia motiváciu svoju situáciu riešiť. „Preto trvám na tom, aby sme s klientom zakaždým hovorili o jeho situácii a prechádzali s ním kroky, ktoré môžu pomôcť. Pandémia nám v tomto smere nepomohla, keďže kontakt medzi nami a klientmi musel byť rýchly.“ Kto sú klienti charity v Novom Meste nad Váhom? „Veľkú časť tvoria ľudia bez domova, ďalej rodiny, kde je problém so zamestnaním alebo je jeden z rodičov vo výkone trestu. Prichádzajú tiež seniori, ktorí nie sú schopní vyžiť zo svojho dôchodku,“ vysvetľuje vedúci farskej charity. Z úradu práce dostáva charita informácie o voľných pracovných miestach, ktoré potom ponúka klientom. Väčšinou je to beh na dlhé trate, niekoľkých ľudí sa však podarilo zamestnať.

Dobrovoľníčka Vlasta počas výdaja pomoci farskej charity.

Veľkým problémom je osamelosť

Srdcom farskej charity v Novom Meste nad Váhom sú dobrovoľníci. Milan Dvořák najazdil ako šofér kamiónov tisíce kilometrov, dnes má po sedemdesiatke a na charitu prichádza dvakrát do týždňa. Silným momentom pre neho bolo, keď charita pomohla žene, ktorá prekonala tri infarkty. „Operovali jej srdce a mala vážny stav. Bez našej pomoci by sa nezaobišla,“ hovorí Milan. Ďalšia dobrovoľníčka, Vlasta Marková, pracovala takmer 40 rokov v mestskom kultúrnom stredisku, kde sa venovala výchove a vzdelávaniu mládeže a dospelých. „Vždy som mala blízko k seniorom aj k ľuďom v núdzi. V práci pre farskú charitu sa potreby týchto ľudí spájajú,“ hovorí. Pre kolektív by podľa Petra Ochranka boli prínosom mladí, energickí ľudia. Mohli by napríklad navštevovať seniorov, ktorí žijú sami a nemajú nikoho, s kým by sa porozprávali, alebo by ho poprosili o pomoc. „Osamelosť ľudí je veľký problém, na ktorý by sa mala spoločnosť sústrediť. Pomôcť však treba aj zdravotne postihnutým ľuďom. Z nízkeho dôchodku nevyžijú. Jedného nášho klienta nahovorili, aby si zobral úver na byt, no nemá na splátky a dostal sa do dlhových. A tak mu aspoň my pomôhame zvládnuť túto situáciu,“ hovorí Peter Ochránek.

Dobrovoľníci Vlasta a Milan počas výdaja oblečenia a potravinovej pomoci.

Čakajú posilu

Priestory, v ktorých charita sídli, nie sú pre jej činnosť ani zďaleka ideálne. Kedysi bol tento priestor bytom, rovnako ako tie, v ktorých dodnes bývajú ľudia na poschodí. V susedstve je reštaurácia a klienti, ktorí sa pred charitou schádzajú, nie sú vábivou vizitkou. Navyše, samotná charita by potrebovala lepšie zázemie. „Keď si klient hľadá prácu, potrebuje ísť na úrad, k doktorovi, na pohovor. Špinavý a zapáchajúci tam však ísť nemôže. Vieme mu ponúknuť nové šaty, no veľmi nám chýba sprcha,“ hovorí Peter Ochránek. Farskú charitu v Novom Meste nad Váhom by čoskoro mala posilniť špecializovaná sociálna poradkyňa, ktorá dokáže situáciu klientov posúdiť odbornejšie a pomôcť im pri dôležitých rozhodnutiach. „Do farských charít vkladáme veľké nádeje,“ hovorí Igor Strýček, zamestnanec Trnavskej arcidiecéznej charity. „Dobrovoľníci v Novom Meste nad Váhom majú veľký entuziazmus a sú zapálení pre charitné dielo. S radosťou sa zapoja do každej aktivity, s ktorou za nimi prídem. Veríme, že vďaka špecializovanému sociálnemu poradenstvu naberie prínos celého tímu nový, profesionálnejší rozmer,“ dodáva.

Darina Kvetanová

Trnavská arcidiecézna charita

Foto: Darina Kvetanová

Helena Paňková (v strede) založila v zariadení spevokol a s dievčatami vydali CD piesní v rusínskom jazyku.

Moja sociálna práca začínala s motykou a štetcom v ruke

„Ja potrebujem slúžiť,“ hovorí o sebe Helenka Paňková, vedúca Domu sv. Faustíny vo Svidníku, domova na polceste pre ženy v núdzi. V rámci katolíckej charity na Slovensku ju oslovil práve dôraz na „bezplatnú pomoc ľuďom v núdzi“. Sama práve takú pomoc považuje za skutočnú.

Súčasťou charitnej rodiny je už od roku 2009. Neodradili ju ani 4 neúspešné pokusy o voľné pracovné miesto na prešovskej charite. Takto spomína na svoje kroky do charity: „Raz bol v našej cirkvi vyhlásený oznam, že prešovská charita robí výberové konanie na pozíciu špecializovaného sociálneho poradcu. Keďže som končila 5. ročník v odbore sociálna práca, neváhala som a podala žiadosť, v poradí už piatu. Stále som vedela, že moje kroky majú viesť na charitu. Od detstva som mala v sebe túžbu pomáhať ľuďom, najmä tým, ktorí sú na tom zle. Nakoniec som vďačná Bohu za možnosť byť na charite. Tu sa mi otvorili dvere k nezištnej pomoci.“

„Keď mi taký klient zavolá, tak pre mňa je to trinásť plat. Nepotrebujem žiadne odmeny, lebo toto je odmena za všetko. Tá námaha stála za to.“

Spočiatku bola v službe sama. Nemala kolegyňu ani kolegu, ktorí by jej boli oporou, a nové pracovisko, dom v centre mesta Svidník, našla v zanedbanom stave. Musela si pomôcť sama tak, ako vedela. Zmobilizovala svoju rodinu a spoločne sa dali do úprav predzáhradky aj vnútorných priestorov. „Začala som si všímať aj reakcie iných ľudí. Upravené okolie domu sa páčilo taktiež susedom. To ma veľmi povzbudzovalo a utvrdzovalo v tom, že idem správnym smerom. Moja sociálna práca teda začínala s motykou a štetcom v ruke,“ spomína s úsmevom.

V začiatkoch služby špecializovaného sociálneho poradenstva jej pomáhal otec Marek Pulščák, vtedajší dekan gréckokatolíckej farnosti vo Svidníku. Obom nebolo ľahostajné, akým smerom sa to bude uberať. V prvom rade si ale uvedomovali potrebu zvýšiť informovanosť o novej službe medzi ľuďmi. V rámci farnosti a mesta sa správa o poskytovaní bezplatnej pomoci začala hlásiť vo farských oznamoch, objavila sa aj v miestnych novinách a infokanáli, dokonca aj na stovkách letákov v schránkach Svidničianov. Ľudia reagovali najprv nedôverčivo, veď kto by už len bezplatne ponúkal pomoc. A ten, kto ju aj potreboval, sa hanbil a neprišiel.

Na jeden z prvých zážitkov na charite pani Helenka len tak ľahko nezabudne: „Mala som veľmi dobrú spoluprácu s bezdomovcami vo Svidníku. Postupne som si získala ich dôveru. Jedného dňa ma tak prekvapila žena, ktorá už dlhodobo žila na ulici. Prišla za mnou s odhodlaním zmeniť svoj život. Nemala peniaze a vo Svidníku jej žil syn, s ktorým sa často nestretala... Na druhý deň prišla znovu. Ponúkla som jej peniaze na autobus, aby sa dostala do Medzilaboriec, no ona odmietla. Nechcela peniaze len nejaké veci, lebo syn jej na cestu už dal. Vtedy som videla férový prístup tejto ženy. Ona vôbec nebola odkázaná na moje peniaze. To ma veľmi príjemne prekvapilo a dobrý pocit z toho mám dodnes. Ešte stále je v DSS v Medzilaborciach, zotrvala tam.“ Helenka sa začala pravidelne stretávať s ľuďmi bez domova, ktorých vyhľadávala na autobusovej stanici. Skupinové stretnutia, ktoré sa tu odohrali, dodnes považuje za „top“. Na začiatku si stanovili pravidlá „na nič sa nehrať“, navzájom sa zdôverovali a otvorene zdieľali svoje neľahké životné príbehy. „Myslím si, že ak by ľudia, ktorí ich odsudzujú, mali možnosť vypočuť si tieto príbehy, určite by zmenili názor.“

Neraz sa stretávala aj s nepochopením a zvláštnymi pohľadmi, no ani to ju neodradilo. „Ja na ulici často pozorujem, kto kde sedí. Keď tam sedí, neznamená, že nemá svoju hodnotu, preto sa snažím tých ľudí oslovovať. Vieme mať predsudky voči ľuďom na ulici, vieme ich obchádzať. Oni prichádzajú práve do centra mesta, aby mohli kričať o pomoc.“ Príbehov, ktoré vedela rozpovedať, je naozaj nespočetne. Raz na ulici oslovila muža bez domova. Až na tretíkrát sa mu podarilo dokončiť liečbu v protidrogovom centre. Dnes funguje, pracuje, má priateľku a s Helenkou stále udržiava kontakt. Pre ňu to veľa znamená: „Hovorím, že keď mi taký klient zavolá, tak pre mňa je to trinásť plat. Nepotrebujem žiadne odmeny, lebo toto je odmena za všetko. Tá námaha stála za to.“ Pritom nechýbalo veľa a jeho život mohol dopadnúť ináč. Nebyť možno práve Helenkinho oslovenia, jednoduchšej otázky, ktorá sa stala preňho novým začiatkom: „Chceš naozaj ostať na tej lavičke?“

Helenka postupne našla odvahu otvoriť vo Svidníku priestor novej služby, domovu na polceste pre ženy v núdzi. „Prvé prijímateľky nám prišli z prešovského útulku. Postupne sme zvyšovali kapacitu na 8, potom na 15 až na súčasnú kapacitu 18 prijímateľiek. V súčasnosti máme rôzne cieľové

skupiny. Najväčšiu časť tvoria dievčatá, ktoré prichádzajú z centier pre deti a rodiny – bývalých detských domovov a z iných typov služieb – z útulkov a z reedukačných centier.“ Do zariadenia postupne prichádzali mladé dievčatá, s ktorými pani Helenka neskôr založila spevokol a dokonca vydala CD piesní v rusínskom jazyku. Ženy a dievčatá, ktorým bolo

ublížené, sa zrazu dokážu postaviť pred stovky ľudí a odprezentovať svoje talenty. Dostáva sa im ovácií, ľudia ich povzbudzujú a im to zvyšuje sebavedomie a stratenú sebaúctu. „Čítim to tak, že sme ako rodina, rodinné spoločenstvo. Samozrejme, rodinu tvoria otec a mama. Práve v rámci svojich rodín sú veľmi pozraňované. Pre viaceré je naozaj charita ich rodinou. Nemajú rodinu, ale tu dostávajú to, čo im nedali rodičia.“

„Na tom pracovisku musíš nechať svoj čas a svoje srdce. Keď tam necháš svoj čas a svoje srdce, potom si to všimnú ľudia. Ale sama seba sa pýtam aj to, či si to všimne Boh. A to je pre mňa to najdôležitejšie.“

Počas 1. vlny pandémie zariadenie museli zatvoriť. Prijímateľky ostali v izolácii od okolia, aj nákupy im zabezpečovali pracovníčky zariadenia. Faustinky držali spolu a zomkli sa. Rešpektovali nariadenia v zariadení a nevytvárali žiaden problém. Aj napriek izolácii Helenka vidí v tom aj pozitíva: „Bolo to pre nás nádherné obdobie. Nevidela som nič zlé na tom, že sme sa trochu zastavili.

Dievčatá si mali možnosť zároveň uvedomiť, čo je to voľnosť pohybu.“ Keďže všetky kostoly boli zatvorené, vyšli do prírody pod kríž a začali sa modlievať krížovú cestu. Nikoho tým neohrozovali, aspoň na chvíľu mohli vyjsť z objektu. Druhú vlnu netravia až v takej izolácii. Dievčatá podľa potreby navštevujú lekárov a stretnete ich aj v tomto čase pri predaji charitného mesačníka Cesta. Jedno, čo im chýba, je stretnutie s kňazmi. Duchovná pomoc k nim nateraz prichádza na diaľku.

Helena Paňková s bývalým duchovným správcom prešovskej charity o. Vasilom Kormanikom na oslave 25. výročia Gr. katolíckej charity v Prešove.

Dar, ktorý človek dostal, netreba uhášať, ale rozvíjať a využívať. Vtedy sa deje aj pomoc, ktorá má moc meniť životy. „Na tom pracovisku musíš nechať svoj čas a svoje srdce. Keď tam necháš svoj čas a svoje srdce, potom si to všimnú ľudia. Ale sama seba sa pýtam aj to, či si to všimne Boh. A to je pre mňa to najdôležitejšie. Bude ma poznať po mene, keď sa raz pred neho postavím? Bude vedieť, že som tá z charity, ktorá mu verne slúžila? Práve toto je mojím najväčším cieľom v živote aj v službe na charite.“

Veronika Futejová

Gréckokatolícka charita Prešov

foto: GrCHPo

Pomôžte ľuďom v núdzi.

Zakúpením symbolickej zápalky darujeme ľuďom v núdzi vieru, že aj počas najkrajšieho sviatku roka sa nájdu ľudia, ktorí na nich myslia a nenechajú ich nádej vyhasnúť.

Svoju podporu môžete poselať na číslo účtu:
SK37 0900 0000 0001 7687 5345 VS 2266

▼
Ďakujeme!

